

Verksamhetsberättelse 2023

Styrelsen 8 maj 2024
Ägarrådet 7 juni 2024

Innehåll

Innehåll	2
FÖRORD: North Swedens 2023 i korthet	3
INLEDNING	5
Styrning och uppföljning.....	5
Personal och verksamhet.....	6
Verksamhetsberättelsen	7
VERKSAMHET 2023	8
Verksamhetsprocesser	8
Intressebevakning	10
Programbevakning	12
Verksamhetsoptimering.....	12
Huvuduppdragsprocesser	13
Övergripande Policyområden	13
NORRA SVERIGE I EU	13
EU:s framtida budget- och programperiod ge stöd till norra Sverige	13
Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU	16
Territoriell samverkan för utvecklingskraft utifrån det europeiska Arktis	18
Fokusområden för påverkan	19
REGIONAL UTVECKLING	19
Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad	19
Regionala programsynergier över gränserna	21
FORSKNING & INNOVATION	22
Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster	22
Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige	23
Industriell omvandling för global konkurrenskraft.....	25
TRANSPORT & NÄRINGSLIV	27
Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa.....	27
Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag.....	30
KLIMAT, ENERGI & RÅVAROR.....	32
Den europeiska gröna given och energunionen	32
Skog, jordbruk och bioekonomi.....	35
Gruvor, mineral, metaller och kopplad industri.....	38
Bevakningsområden	40
MEDBORGARNAS EU	40
En för EU attraktiv och socialt och hälsosamt hållbar region	40
Synligt norra Sverige med lockande upplevelser	42
Bilaga med Programexempel: EFNS Rapportörsmöte i Bryssel 9/11-2023	44

FÖRORD: North Swedens 2023 i korthet

Vi lever i en tid där världen är satt i brand och 2023 var året då vi kanske tog till oss att det är numera ett normaltillstånd. För oss som varit aktiva i EU:s arktiska politik, så är det inget nytt med att geopolitiken är tillbaka. Norra Sverige har länge legat i ett globalt epicentrum med motstridiga intressen, mitt i klimatförändringarna och den gröna omställningens behov av energi och metaller av vikt för hela Europa. EU står inför många utmaningar och det positiva är att vi i norra Sverige står för lösningar, men inte utan egna utmaningar. Det är ett växelspel där North Sweden försöker finnas mitt i allt i en värld som snurrar allt snabbare på så många plan.

Det går bra nu på många håll, tack vare alla aktörer på vår hemmaplan, men vi vet också att EU spelat och spelar roll och där försöker vi på NSEO att vara en länk, såsom under det extremt intensiva första halvåret 2023 när Sverige var ordförande i det Europeiska Ministerrådet. Det började med mötet i Kiruna mellan regeringen och hela EU-kommissionens kollegium. Från vår sida har vi agerat för att aktivt spela in norra Sveriges perspektiv. Det handlar inte bara om gruvor och mineraler samt fossilfritt stål eller en rymdbas, som visades upp av regeringen, även om det är viktigt och vi förstår agerat i EU för dessa delar, såsom att regionen tagit positioner som en idag tydlig rymdhubb för EU.

Omställningen handlar dock om hela samhället och alla delar av vår stora geografi som måste bygga kapacitet för att hantera de krav som ställs. Många delar av norra Sverige brottas ännu med de utmaningar som följer av gleshet, långa avstånd och få människor. Från North Swedens sida kunde vi medverka till att få ett antal delegationsresor norrut under ordförandeskapet för de arbetsgrupper som förhandlar EU:s lagstiftning. Det var en strid ström av besök, såsom exempelvis rådsarbetsgruppen för EU:s regionalpolitik som företog en studieresa i Norrbotten och Västerbotten, som gav insikter om vilken roll EU har för norra Sverige. Det har sedan haft betydelse i deras diskussioner efter det.

För North Swedens del var den riktigt krävande arbetsinsatsen att få till ett möte för den Europeiska Regionkommittén i Kiruna, som en slags pendang till toppmötet och att få till den Kirunadeklaration som antogs vid det mötet. Det är en pusselbit i diskussionerna om framtidens regionalstöd i EU om att alla regioner måste ges förutsättningar till hållbar utveckling och särskild hänsyn tas till regioner med särskilda utmaningar. På samma sätt visar det möte som vi fick till i Sundsvall om EU:s industriella agenda på hur den gröna omställningen sker hos oss men behöver ges rätt förutsättningar. I och med det mötet stod också alla våra regioner i norra Sverige värd för olika dylika EU-möten. Det var inget givet när nationell nivå hade tänkt sig att ha i princip alla möten på en hangar invid Arlanda.

Det handlar om ett målmedvetet, uthålligt och långsiktigt arbete. Vårt engagemang i EU:s arktiska politik är ett exempel. Det var inget som var självklart, men har givit att EU har fokus på att bidra till sina egna arktiska områden och att knyta regionen till Europa rent fysiskt genom att inlemma Botniska Korridoren i EU:s prioriterade stomnätskorridorer. Till det har det som kallas militär mobilitet fått förnyad aktualitet i och med NATO, som ger ett extra fokus på tvärstråken. Det passar väl in i att siktet är på övriga delar av regionens infrastruktur, när nu huvustråket finns med på EU:s kartor. Att vara snabbfotad är en nyckel till framgång och NSEO kunde se till att det i Östersund under det svenska ordförandeskapet anordnades ett särskilt EU-möte med också NATO på plats om just militär mobilitet.

På samma sätt har vi inom vätgasområdet, som är på ordentlig gång i EU, kunnat medverka till att regionalt förstå den "politiska beställning" EU är ute efter för att lokalt och regionalt hitta samverkan som tar plats i och får stöd från EU. Först blev Norrbotten en "EU hydrogen valley" och vid årets stora vätgasvecka i Bryssel var även Västerbotten en partner och alla fyra regioner fanns med vid events på vårt kontor. Ett annat exempel är det nätverk som NSEO medverkat till för små och medelstora städer, som regionens städer deltar i på möten i Bryssel. Det visar upp norra Sverige som en testbädd för EU också i stadsutveckling, som i sin tur viktiga motorer för glesbygden och det är perspektiv som idag vunnit genklang i EU.

Det är på det viset som norra Sverige synliggörs och det är av betydelse att vara där det händer för att få det att hända som vi vill. Det kräver mötesplatser för utbyten och det är då kul att den ansträngning det var att gå in i nya lokaler fallit väl ut. Att vara en del av och kunna bjuda in aktörer till "norra Sveriges hem" i Bryssel i den diskussionsklubb som är EU, gör att våra perspektiv och behov samt potentialer fångas upp.

Även med en värld i brand, så har det förstås varit både stort och smått att hantera, där även smått kan vara stort. Avloppsdirektivet som under året förhandlades riskerade innebära hundratals miljoner i kostnader för små kommuner med reningskrav som inte fungerar i kallt klimat. Det är i sådana lägen som samverkan inom Europaforum Norra Sverige visar sitt värde för att i samspel med politiken få fram tydliga positioner att driva i EU. Positioner som landade i hänsyn till våra regioners specifika förutsättningar.

Det finns givetvis även sådant som inte i allt går vår väg, såsom EU:s skogspolitik. Där bidrog pandemin till att bryta den breda diskussionen i EU som bidrar till att skava bort de värsta kanterna i EU:s lagstiftning. Vi har förändrat EU:s skogspolitik förr, men ingen såg nog nu kraften i EU:s fokus på skogen som koldioxidfälla snarare än ett genom skogsbruk fungerande klimatsmart kretslopp. Men trägen vinner med goda argument och samverkan, så det blir inte så illa som det kunde ha blivit, även om det finns mer att göra. Med en extra regional skogssatsning i ryggen har NSEO gjort konkret och stor skillnad.

Vi kan inte vara överallt i allt, men vi försöker vara med där det behövs. I det ligger också att bistå i att bereda väg för strategiska satsningar för att rusta hemmaplan att nyttja det EU kan erbjuda. Den OECD-studie som North Sweden initierat för Northern Sparsely Populated Areas, med finansiering från EU, har varit en omfattande process med bland annat veckovisa så kallade study missions i regionerna under året, med en bred uppställning lokala, regionala och nationella aktörer att föra dialog med OECD. Det kommer att bli ett bra redskap rakt in i diskussionen om EU:s framtida regionalpolitik.

Det är en ynnest att få jobba med Sveriges, EU:s, Europas och hela världens mest spännande områden, i samspel med alla duktiga aktörer på hemmaplan och i EU, samt inte minst en fantastisk och kompetent personal. Även om det är en ständigt föränderlig värld och verksamhet att hantera som också ger sina utmaningar med vakanser och rekryteringar under året, mitt i allt, men North Sweden levererar. Det hoppas jag denna verksamhetsberättelse kan ge en god om än långt ifrån fullständig bild av. Det är, att avsluta med, också glädjande att vi nu har ett förnyat ägaravtal för en fortsatt verksamhet med fortsatt full fart framåt in i ett nytt verksamhetsår och samarbetsperiod 2024--2030!

Mikael Janson
/Direktör

INLEDNING

Styrning och uppföljning

North Sweden European Office (North Sweden/NSEO) är norra Sveriges samlade EU-kontor för Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland genom en samverkan mellan den regionala politiken, akademien och näringslivets organisationer i de fyra regionerna. Syftet med NSEO är att strategiskt ta del av och föra hem kunskap om, respektive bidra till att påverka, viktiga policyområden i EU som har betydelse för den samlade regionens ekonomiska och hållbara tillväxt.

Samarbetsprojekt för norra Sverige under Region Västerbotten

Verksamheten sker i form av ett projekt inom ramen för ett samarbetsavtal mellan de medverkande aktörerna från de fyra regionerna och som anger verksamhetsbidraget per huvudman.

Denna verksamhetsberättelse avser det sista året i samverkansperioden 2017—2023 avseende aktörerna i Norrbotten och Västerbotten och från och med 2020 ett tilläggsavtal för tiden till och med 2023 avseende tillkommande aktörer från Jämtland Härjedalen och Västernorrland att gå in i det samlade kontoret för hela norra Sverige.

Region Västerbotten står som formell projektägare med NSEO inordnat som ett projekt under den regionala utvecklingsförvaltningen. För medarbetare med utlandsstationering ombesörjer Umeå Universitet anställningarna för North Sweden.

Verksamhetsstyrning via styrelse och Ägarråd

Verksamhetsstyrningen sker via en utsedd styrelse med en företrädare per huvudman samt ett årligt Ägarråd med en företrädare per huvudman. Ägarrådet antar verksamhetsdirektiv och inom ramen för det fastställer styrelsen en verksamhetsplan vars insatsområden och målsättningar följs upp i verksamhetsberättelsen.

Utöver fyra ordinarie styrelsemöten har styrelsen träffats för heldagsdiskussioner i Stockholm och Bryssel. Styrelsen fick under dagarna i Bryssel även medverka vid den workshop NSEO anordnade under European Week of Regions and Cities samt möta företrädare från andra regionkontor för en omvärldsspaning och göra en SWOT-analysövning som en del av styrelseprocessen.

Ägarrådet har haft ett ordinarie möte den 20/6 där samarbetsavtalet för den nya samarbetsperioden för NSEO:s verksamhet från 2024 till 2030 antogs.

Styrelsens ledamöter för respektive huvudman för NSEO under 2023:

- Thomas Hartman, *ordförande*, Region Västerbotten
- Maria Lidgren, Region Västernorrland
- Janus Brandin, Region Norrbotten
- Anna Halvarsson, Region Jämtland Härjedalen
- Ann-Christin Aspvik, Norrbottens Kommuner
- Charlotte Sandelius, Kommunförbundet Västernorrland
- Lena Anttila, Luleå Tekniska Universitet

- Hans-Olov Byquist, representerad av Agneta Hånell Plamboeck, Umeå Universitet
- Ludde Edgren, Mittuniversitetet
- Oliver Dogo, Handelskammaren Mittsverige
- Sabrina Suikki, Norrbottens Handelskammare
- Anders Hjalmarsson, Västerbottens Handelskammare
- Jonas Nordin, Företagarna Västerbotten
- Lars Lindberg, Företagarna Norrbotten

Under året adjungerades också Anna Omberg för det nya Kommunförbundet Jämtland Härjedalen att gå in i NSEO från 2024.

Delar av styrelsen samlad inför Northern Sparsely Populated Areas seminarium med Scotland Europa i Europeiska Regionkommittén under European Week of Regions and Cities i Bryssel (10/10).

Styrelsen har under året berett NSEO:s nya samverkansavtal mellan ägarna för verksamheten från 2024. Det har också inletts en process kring styrelsens arbetsformer. Det samlade kontoret för hela norra Sverige kom till under pandemin då allt var digitalt. Utveckling sker genom att mötas på riktigt. Vid dagarna i Bryssel gavs chans att mötas för egna diskussioner och att träffa andra regionkontor om hur de arbetar.

Personal och verksamhet

North Sweden är bemannat med sex medarbetare och delar lokaler med North Norway European Office som ger möjlighet att hålla med gemensamma konferensutrymmen.

Föränderlig verksamhet i en föränderlig värld

Under 2023 var verksamheten tillbaka i full kraft med resor och fysiska möten som före Covid-19-pandemin. Det har funnits ett uppdämt behov av att mötas. Samtidigt har den digitala dialogen också fortsatt. Det är en utmaning att hitta balanserna i det och manövrera resor och övrigt arbete. Ambitionen med att flytta till mer anpassade lokaler har dock levt upp till målsättningarna med att underlätta i att kunna bjuda in till både större och mindre möten, som är viktigt för arbetet i Bryssel.

Verksamheten har påverkats av att två medarbetare slutade vid halvårsskiftet. Det har kunnat hanteras och vid årsskiftet kunde rekryteringarna landa inför nästkommande år.

Under hösten blev det samtidigt tydligt att det finns ett underliggande underskott i löpande drift till följd av kostnadsökningar som i Belgien slår igenom fullt ut och en oförmånlig kronkurs, som inte tagits höjd för i budgeten. Det innebär bland annat ett omtag i en rekryteringsprocess för att från 2024 skapa en delad tjänst mellan den särskilda satsning på skogsfrågor som Regionerna gått in med och ordinarie tjänst inom Klimatpolitiken.

Personal och ansvarsområden

- Mikael Janson, *Direktör*, verksamhetsledning och policyområdet "Norra Sverige i EU".
- Maria Boström, *Communications & Office Manager*, kommunikation och samordning av kontorets aktiviteter samt policyfrågor inom "Medborgarnas EU".
- John Kostet (*t o m augusti*), *Senior Adviser*, Policyområdet "Regional Utveckling".
- Niklas Johansson, *Senior Adviser*, Policyområdet "Forskning och Innovation".
- Lotta Rönström, *Senior Adviser*, Policyområdet "Transport & Näringsliv".
- Maria Larsson (*t o m augusti*), *Senior Adviser*, Policyområdet "Klimat, Energi & Råvaror".

Därtill har under året, liksom tidigare år, två praktikanter per termin arbetat med nyhetsbevakning, besöksgrupper och det internadministrativa bland mycket annat. Under vårterminen praktiserade Vilma Nuldén och Andreas Lindström. Under hösten praktiserade Alexander Castwall och Julia Bergsten. Det erbjöds även en plats till en sommarpraktikant, Fredrika Norberg.

Fortsatt särskild skogssatsning

Inför 2022 samlade sig de fyra Regionerna till en särskild insats inom skogsfrågorna inom EU:s klimtpaket med potentiellt allvarliga konsekvenser för regionens skogsbruk. Den satsningen fortsatte in i 2023 med en motsvarande 75%-tjänst, med Carina Christiansen på den tjänsten. Den är redovisningsmässigt särredovisad men genomfördes integrerat i NSEO.

Verksamhetsberättelsen

Verksamhetsrättelse följer strukturen för i verksamhetsdirektivet utpekade verksamhets- och huvuduppdragsprocesser samt verksamhetsplanens utpekade insatsområden med målsättningar. *Redovisningen utgår ifrån de uppställda målen/huvudpunkterna i verksamhetsplanen för att underlätta uppföljning av verksamhetens utfall.* Under året prioriterade insatsområden är markerade med understrykning.

Det var en ansträngning att under en pandemi gå in i nya lokaler. Det har dock när det går att mötas igen varit en bra investering för att etablera en egen mötesplats. Genom att samhyra med North Norway har det öppnat för utrymmen med bättre konferensytor.

Vid exempelvis rapportörmötet (9/11) för Europaforum Norra Sverige som NSEO anordnade, kunde EU-företrädare, såsom Fredrik Tiger, EU-kommissionen, bjudas in för anföranden och samtal med politiker och tjänstepersoner från norra Sverige. Det är idag mer komplicerat att komma in i EU:s institutioner och därför praktiskt och uppskattat att bjuda in till "norra Sveriges hem i Bryssel".

VERKSAMHET 2023

Verksamhetsprocesser

Avseende information, dialog och samverkan ska North Sweden:

- *Utveckla samverkan med mer relevanta olika former av dialoggrupper inom North Sweden fokusområden gentemot huvudmännen och deras företrädare.*
- *Fortsatt utveckla informationskanaler och dialog med regionens aktörer, utöver huvudmännen, inom kommuner, företag och akademi.*
- *Bibehålla och stärka kommunikationskanaler på Brysselarenan för kontorets arbete.*
- *Bidra med EU-dimensionen i det regionala integrations- och jämställdhetsarbetet och på dessa områden, internt och externt, vara ett gott föredöme på Brysselarenan.*
- *Vara en given nyckelspelare och informationskälla hemåt när det gäller EU-frågor och bidra med EU-dimensionen i det regionala policyarbetet.*

North Sweden bjuds löpande in till möten och evenemang på hemmaplan i norra Sverige och det får tolkas som att North Sweden är relevant. Ett mått på det är att NSEO regelmässigt blir inbjudet att prata för andra regionkontors intressenter och när EU-kommissionen i Sverige med flera ordnar med utbildningar för olika aktörer. Det ger möjlighet att förmedla norra Sveriges intressen till även andra.

Alla processer är inte av det slaget att de enkelt kan förmedlas och det kan också vara andra än NSEO som bär nyhetsvärdet, men ambitionen är att sprida kunskap och vara transparent i allt det som kontoret gör och där är hemsida och nyhetsbrev grunden. Nyhetsbrevet går ut varannan vecka till c:a 1.200 prenumeranter och får goda omdömen. Det har varit prioriterat att ha en samlad kanal för den som vill ta del av det som sker i EU av betydelse för norra Sverige och når därmed en bred krets av intressenter också utanför regionen.

Avseende sociala medier är de att se som komplement till nyhetsbrevet. Facebook med över 1.100 följare riktat till hemmaaktörerna att kunna få insyn i vad som görs och LinkedIn med sina c:a knappt 700 följare i högre grad att på engelska även nå en EU Brysselpublik samt Twitter/X som nådde runt 11.000 visningar att förstärka det som läggs ut på övriga plattformar. Samtliga kanaler ökade mot föregående år.

Under 2022 gjordes omfattande turnéer i alla hemmaregioner från North Sweden. På sätt och vis upprepades det under 2023 i och med de veckovisa studiemiSSIONER som gjordes kopplat till genomförandet av den nya OECD-studien där North Sweden fanns med som koordinator för studien. NSEO är i princip i allt där det finns kopplingar till EU av vikt för norra Sverige med på ett eller annat sätt, direkt eller indirekt, och för det i ständiga pågående dialoger med hemmaaktörerna. Det regionala utvecklingsarbetet kopplar också i hög grad till EU:s policy och till det bidrar NSEO.

Under 2023 har återknutits kontakter på Brysselarenan efter alla digitala möten åren före. Där har de nya lokalerna spelat roll att kunna bjuda in till nätverksmöten av olika slag, särskilt som EU-institutionerna fortsatt varit mer stängda för besök. Under året har NSEO tagit emot ett tjugotal besöksgrupper från hemmaplan men även exempelvis Kd:s Riksorganisation och ESF-rådet. Det innebär allt ifrån att planera och genomföra flerdagarsbesök, som att ta emot grupper och berätta om North Sweden. Strävan mot jämnare könsbalans är en utmaning, men det gör skillnad när NSEO kan styra upplägg.

Det var ett speciellt år så tillsvida att Sverige under första halvåret var ordförandeland i EU. Det inleds med ett möte mellan EU-kommissionen och regeringen, som gick av stapeln i Kiruna (12-13/1). Efter det följde ett antal EU-möten i norra Sverige.

Det är första gången uppstartsmötet hållits så långt från huvudstaden. NSEO har inför det haft dialog med nationell nivå, men fokus därifrån var att visa upp resurserna för grön industriomställning. Från NSEO har ambitionen därför mer varit att i Bryssel och ordförandemötena i regionerna bidra till att bredda bilden med också de utmaningar som norra Sverige står med och behöver stöd för.

Stärka en av EU stödd lokal utvecklingsförmåga i dialog med hemmaaktörerna

- *Utveckla en samlad dialog med olika delar av regionerna för att utifrån deras förutsättningar koppla EU:s strategier, utvecklingsstöd med sina olika instrument till det lokala utvecklingsarbetet.*
- ✓ North Sweden har under året fört en fortsatt dialog med Region 10 för inlandskommuner i Västerbotten och Norrbotten samt Kommunförbundet Jämtland Härjedalen kring att i glesa miljöer utveckla Lokalt Ledd Utveckling (CLLD) och Integrerade Territoriella Investeringar (ITI), som EU vill se mer av och NSEO i EFNS initierade en rapport om, även om nationell nivå tyvärr valde bort dessa instrument i programmeringen av Europeiska Regionalfonden (ERUF) och Europeiska Socialfonden (ESF+). Ambitionen är att se hur det går att inom nuvarande programstruktur och inför kommande utveckla ett lokalt utvecklingsarbete.
- ✓ Det av NSEO med andra regionkontor etablerade nätverket för small and medium sized cities (SMC) som norra Sveriges städer med bas i den så kallade N6-samverkan medverkar i, har genomfört aktiviteter i Bryssel för att skapa utvecklingsplattformar i dialog med EU. EU har under året i olika initiativ pekat ut mindre och medelstora städer som viktiga utvecklingsagenter. Det grundar sig i North Swedens argumentation inom EU:s Smart Cities att öppna för även mindre städer att delta i EU:s urbana plattformar.
- *Stärka det strategiska arbetet med regionens olika aktörer för att inom de olika insatsområden för NSEO etablera ett utvecklingsarbete i samklang med EU:s möjliga och relevanta utvecklingsstöd.*
- ✓ North Swedens engagemang för att stärka strategisk samverkan och medverkan i EU:s olika plattformar med tillhörande utvecklingsverktyg sker inom respektive policyområde.
- ✓ Inom ramen för den pågående OECD-studien och initiativ för att utveckla CLLD/ITI har North Sweden sett till att regionala företrädare kunnat medverka i framtagandet av ett så kallat "Rural Tool-Kit" från Joint Research Center (JRC) inom EU-kommissionen. "Verktygslådan" syftar till att ge handfast vägledning och goda exempel på landsbygdsutveckling i EU.

- *Anordna möten runtom om i regionerna kring lokal och regional utveckling kopplat till EU.*
- ✓ Inom de olika policyområden har det anordnats en mängd aktiviteter i regionerna och även digitalt. Inte minst har NSEO vid ett antal tillfällen medverkat i politiker- och tjänstepersonsträffar kring regional utveckling i de olika regionerna på inbjudan av lokala samverkansplattformar och också på inbjudan till alla regionala utvecklingsnämnder och förvaltningar samt kommunförbunden och även enskilda kommuner med flera.

Den OECD-studie som NSEO initierat för NSPA med finansiering från EU har varit ett fokus. Bland annat två study missions, en full vecka var, i norra Sveriges regioner för samtal och studiebesök om lokal och regional utveckling, med ett team från OECD samt NSEO som koordinator. Ett besök var på Agtira akvaponi i Östersund,

Därtill har North Sweden anordnat ett uppstatsmöte med nationell nivå för de tre länderna, från Sverige Landsbygds- och Infradepartementet. Regionerna har också fått svara på en omfattande enkät. Syftet är att generera analyser och färdplaner för mer utvecklingskapacitet och att kunna dra full nytta av EU:s stöd.

Intressebevakning

- Bevakning: North Sweden bevakar det som sker i EU med relevans för regionens aktörer.
 - Information: North Sweden riktar in en stor del av sin verksamhet på att informera dels om regionen i EU, dels om EU i regionen.
 - Påverkan: North Sweden hjälper aktörer i regionen att förpacka budskapet och leverera detta till rätt adressat, med hjälp av ett antal verktyg och kanaler.
 - Rådgivning: North Sweden erbjuder regionens aktörer strategisk EU-rådgivning.
- ✓ Intressebevakningen är kärnan i det NSEO gör och den består i princip alltid av bevakning, information och rådgivning hemåt och där så blir anledning påverkansarbete gentemot EU,
 - ✓ För 2023 innebar det faktum att Sverige var ordförandeland för det Europeiska Rådet under första halvåret ett exempel på North Swedens roll i att mobilisera och stötta samt agera för att norra Sveriges perspektiv ges utrymme.
 - Ur det perspektivet fick norra Sverige en stor andel av de möten som till slut blev utanför huvudstadsregionen. Det ger en bild av intresset för norra Sverige i EU och vilken intensiv vår det var för hemmaplan.
 - NSEO spelade i det olika roll och deltog i de flesta aktiviteterna, från att etablera helt nya ordförandeskapsmöten och få flyttat möten till regionen, till att i hög grad hålla i och medskapa delegationsresorna respektive att bidra med rådgivning för andras planering.
 - Sammantaget var det en kraftsamling som gav utdelning för norra Sveriges intressen i arbetsgrupper och andra EU-organ där EU:s policy och nästa programperiod bereds.

Möten i norra Sverige under Sveriges ordförandeskap i EU:

- 12–13/1: EU-kommissionens kollegium och svenska Regeringen i Kiruna.
- 20–21/2: Möte för arbetsgruppen för tullunionen i Luleå.
- 16–17/2: Konferens om konstnärlig frihet och kreativa näringar i Umeå.
- 5–7/3: Rymdattachémöte vid konferensen "Sweden to Space" i Kiruna.
- 26–28/4: Europeiska Regionkommitténs Byrå i Kiruna.
- 4/5: Europeiska Ekonomiska Sociala kommittén i Umeå respektive Kiruna.
- 15–17/5: Europeiska skogsdirektörer i Skellefteå.
- 16–17/5: Möte om genomförandet av moderniseringen av statsstödsreglerna i Åre.
- 24–26/5: Medlemsstaternas energiattachéer i Luleå.
- 30–31/5: Transatlantiska högnivåmötet mellan USA och EU i Luleå.
- 6–9 /6: Arbetsgruppen för strukturåtgärder/regionalpolitiken i Luleå och Skellefteå.
- 19–20/6: EU-möte med NATO om militär mobilitet i Östersund.
- 26–28/6: EU:s Industriattachéer i Sundsvall och Härnösand.
- 27–30/6: Attachéresa för miljöattachéer i Luleå.

Upprätthålla rollen som det samlade svenska EU-kontoret för EFNS och NSPA

- *Aktivt bidra till att vara EFNS samlade länk till EU-arenan och bistå med underlag och initiativ för att stärka den regionala politikens påverkan på EU i det som är av relevans för norra Sverige, i samspel med övriga NSEO ägarkrets.*
- ✓ North Sweden är en aktiv partner inom Europaforum Norra Sverige och tar fram underlag till positioner genom arbets- och rapportörsgруппerna som ger mandat för att driva frågor på EU-arenan. Det är givet att EFNS är en central länk för hela det regionala EU-relaterade arbetet för NSEO att dra nytta av och bidra till.
- ✓ Bland aktiviteter för Europaforum Norra Sveriges räkning kan nämnas rapportörmötet i Bryssel med centrala företrädare i EU inom regionalpolitik, skog, infrastruktur samt EU:s verktygslåda för landsbygdsutveckling plus kabinettchefen hos EU-kommissionären Ylva Johansson. Därutöver gavs möjlighet till möten i Europeiska Regionkommittén och EU-kommissionen om industrifrågor, demografi och kompetensförsörjning.

Direktören vid EU-kommissionen, Slawomir Tokarski, deltog genom NSEO vid Europaforum Norra Sverige i Umeå (4-5/5). Han fick också chans att sitta med politiker, Kvarkenrådet och göra studiebesök i Umeå.

Det är av stort värde att centrala EU-företrädare besöker regionen. Tokarski ansvarar för EU:s gränsöverskridande samarbeten och stadsutveckling och han deltog i ett pass på EFNS med regional politik, handelskammare och Tillväxtverket samt från finska Lapland om norra Sverige och NSPA. Han fick även göra en rundtur i Umeå och lära om deras samverkan med Vasa samt om medborgardialog för stadsutveckling.

- *Fortsatt genom Brysselkontoren aktivera NSPA i att vara hela det nordligaste Europas synliga och konstruktiva partner för EU i att utvecklas regelverk, policys och stödmekanismer till gagn för norra Sverige och bidra till ökad samverkan inom NSPA.*
- ✓ North Sweden agerar aktivt i NSPA-nätverket och tillser under de olika policyområdena att det sker aktiviteter under det nuvarande finska ordförandeskapet, såsom:
 - En "brandingprocess" där det skickats ut enkäter till olika intressenter samt en workshop under NSPA Forum i Joensuu kring hur bilden av NSPA ska utvecklas gentemot ett nytt Europaparlament och en ny EU-kommission under 2024.
 - Få godkänt att ingå i det officiella programmet och hålla i den workshop som hölls i den Europeiska Regionkommittén under European Week of Regions and Cities med NSPA tillsammans med Scotland Europa om kompetensförsörjning i glesa miljöer.

Programbevakning

North Sweden ska med kunskap om EU:s finansieringsformer och vilka vägar och möjligheter som står till buds för att ta del av dessa kunna bistå genom att:

- *kommunicera allmän information om programmen via hemsidan och länkar till relevanta externa hemsidor, med löpande uppdaterad information om programmen.*
 - *erbjuda sammanfattande information om de för regionens aktörer mest relevanta fonderna och programmen och var mer information om dem finns att söka.*
 - *bevaka relevanta ansökningsomgångar och informera om det via nyhetsbrevet och/eller när det är av intresse föra information direkt till berörda regionala aktörer.*
 - *ge rådgivning till/i samarbete med regionala aktörer vid seminarier eller enskilt om matchning av lämpliga program och vilka vägar och stödfunktioner som finns.*
 - *bistå med partnersök via för NSEO och aktuellt program relevanta egna brysselnätverk och EU-kommissionens tillgängliga kanaler med flera.*
 - *kunna bistå i att hitta partners och konsortier inom prioriterade områden avseende projektutlysningar för regionens aktörer att kunna gå in i och dra nytta av.*
- ✓ NSEO har via nyhetsbrev och hemsida samt träffar med regionala aktörer bidragit till uppdaterad information om fonderna och programmen samt utlysningar och även skickat vidare partnersök från olika regioner till möjliga lämpliga hemmaaktörer att ta ställning till.

Verksamhetsoptimering

För en mer optimerad verksamhet ska bland annat följande åtgärder vidtas:

- *Tydliggöra NSEO policyprocesser*
 - *Effektiv verksamhet*
 - *Erbjuda North Sweden som en strategisk part för regionens aktörer*
 - *Kvalitetssäkra verksamhetsprocesserna*
- ✓ Fokus har varit de särskilda arbetsområdena avseende att få ett nytt samarbetsavtal på plats med effektiva och kvalitetssäkrade verksamhetsprocesser utifrån att i styrelsen ta sig an en process för arbetsformer och styrning för NSEO som en strategisk regional aktör.

Bereda väg för beslut om en fortsatt verksamhet för NSEO efter 2023

- *Ta fram underlag för beslut i ägarkretsen för en fortsatt verksamhet efter att nuvarande projektperiod går ut den siste december 2023.*

- ✓ Kontoret har under året genom styrelsen kunnat bereda ett uppdaterat slutgiltigt avtal som vid Ägarrådet godkändes av de 14 ingående huvudmannorganisationerna.
 - *Etablera en samsyn mellan innevarande huvudmän om en fortsatt verksamhet motsvarande nuvarande ambitionsnivå och inriktning.*
- ✓ Utifrån den hanteringsordning som beslutats av styrelsen, inleddes efter Ägarrådet en process kring styrelsens roll och ansvar för styrning och uppföljning. Kopplat till det bereds påskrifter från näringslivsorganisationerna, som under hösten färdigställdes av övriga parter. Det finns i detta en samsyn mellan alla parter om en fortsatt verksamhet.
 - *Utverka fungerande rutiner och mandat för arbetets utförande gentemot den tilltänkta fortsatta projektägaren Region Västerbotten samt anställande myndighet UmU för berörd personal.*
- ✓ Under året har en bättre kontroll över de ekonomiska rapporterna och tidigare års brister i räkenskaperna från Region Västerbotten kunnat på det hela taget lösas ut.
- ✓ Avseende övriga administrativa system så har former för enklare och mer tillförlitlig hantering utverkats.
- ✓ Däremot kvarstår utmaningar i övrig hanteringsordning. Det har dock förts en omfattande dialog, i god anda, med olika delar av Region Västerbotten för att lösa ut stödstrukturer som tar mycket onödig tid, kraft och resurser från NSEO i en genomcentraliserad landstingsstruktur med oklara ansvarsförhållanden.
- ✓ För personalhanteringen via UmU har det varit utmaningar med omfattande personalhanteringsstrukturer flera avslut och nyanställningar samt att ta fram nya avtal mellan NSEO, Region Västerbotten och UmU för en ny samarbetsperiod. Samverkan fungerar dock väldigt bra och är lösningsorienterat.

Huvuduppdragsprocesser

Övergripande Policyområden

NORRA SVERIGE I EU

EU:s framtida budget- och programperiod ge stöd till norra Sverige

EU:s kommande programperiod ska bidra till norra Sveriges utveckling

- *NSEO agera för att norra Sverige synliggörs i översyner och underlag under nuvarande och inför EU:s kommande budgetperiod.*
- ✓ Norra Sverige och de nordliga glesbefolkade områdena har under året synliggjorts i ett antal rapporter och skrivelser kopplade till EU:s policyprocesser och NSEO har aktivt medverkat till dessa dokument, såsom (bland andra);
 - Europaparlamentets regionala utskottsrapport om EU:s stöd till regioner med särskilda utmaningar som NSEO kunnat bidra till i samspel med huvudförfattaren.
 - Europeiska Regionkommitténs (ReK) Kirunadeklaration som NSEO initierade inför det av NSEO anordnade mötet för Regionkommitténs byrå i Kiruna under året.

- Europeiska Ekonomiska och Sociala Kommitténs (EESC) rapport om regioner med specifika utmaningar där NSEO tillsåg att det anordnades en workshop under Europaforum Norra Sveriges årskonferens i Umeå med arbetsgruppen från EESC.
- EESC:s rapport om den arktiska regionens utmaningar med besök i bland annat Kiruna under arbetet med den.
- *NSEO förmedla kunskap om EU:s policyutvecklingsarbete, förslag och förhandlingar för att uppmärksamma behov av regional aktivitet.*
- ✓ NSEO skriver återkommande "State of Play" och analyser i nyhetsbrevet och bidrar i diskussionerna i EFNS samt olika möten där kontoret blir inbjudet om vad som händer och diskuteras samt förhandlas i EU och vad det betyder för norra Sverige med behov av att agera för regionens intressen. De aktiva insatserna sker inom respektive policyområde.
- ✓ Generellt sätt är aktörerna och politiskt ansvariga för regional utveckling i norra Sverige väl insatta i EU:s politikområden och stödstrukturer som få andra, är den bild som förmedlas både från andra håll i Sverige och från EU:s aktörer och är av betydelse för trovärdigheten hos det regionala företräderskapet vid möten med EU-företrädare. NSEO bidrar till det.
- *NSEO bistå Europaforum Norra Sverige och NSPA i strategier och aktiviteter som sätter fokus på norra Europa från EU:s sida.*
- ✓ I och med att NSPA genom North Sweden och via samverkan i EFNS engagerats i en ny OECD-studie, så har årets fokus legat på den pågående processen.
- *NSEO medverka till att diskussionen inom EU slår vakt om norra Sveriges specifika behov av utvecklingsstöd inom olika delar.*
- ✓ Utmaningen i norra Sverige är att hantera den bredare samhällsomställningen som ger stora lokala utmaningar och det är perspektiv som NSEO lyft in i positioner och aktiviteter i EU.

Den politiska byrån för Europeiska Regionkommittén (ReK) i Kiruna Stadshus. Det var en manifestation för norra Sverige och hela NSPA med värdskap av Kiruna och Region Norrbotten samt medverkan av regionala politiker och Civilministern.

Mötet (26-28/4) var en slags pendang till det inledande toppmötet i Kiruna för det svenska EU-ordförandeskapet. NSEO höll i samordning och en heldag till gruvan, Ishotellet och Esrange för de drygt 100 deltagarna, som har ett stort inflytande på EU:s regionalpolitik. Mötet antog en av NSEO initierad "Kirunadeklaration" om fortsatta EU-stöd till regioner som norra Sverige med särskilda utmaningar.

- *Dra nytta av samverkan med OECD i EU:s regionalpolitiska diskussioner för norra Sveriges och hela NSPA:s strategiska arbete.*

- ✓ På hemmaplan och i EU används den tidigare av NSEO initierade OECD-studien och även den pågående som exempel på strategiskt arbete värt att ta del av och stötta från EU där "varumärket" OECD ger legitimitet och skapar intresse.

Engagera regionen i studier, analyser och för EU strategiska utvecklingsprojekt

- *NSEO samordna en uppföljningsstudie till OECD-studien för NSPA med stöd av så kallade TSI-medel för regionalt kapacitetsbyggande.*
- ✓ NSEO håller i den nya OECD-studien som koordinator och formellt sker i samspel med EU-kommissionen i och med att den för svensk och finsk del är beställd och finansierad av så kallade TSI-medel gentemot OECD av EU-kommissionens Generaldirektorat för EU:s reformagenda genom den ansökan North Sweden skrev fram. EU-kommissionens delaktighet är i sig ett mervärde med ingångar för EU:s intresse för NSPA.
 - *Bidra till att inom EFNS genomföra en forskningsstudie för bättre dataunderlag för att i EU utveckla landsbygds- och glesbygdsområden.*
- ✓ North Sweden reste också under 2022 möjligheten att medverka i en Horizon Europe forskningsstudie om landsbygdsdata som kom igång under 2023 och NSEO följer. Den tidigare OECD-processen för NSPA gav en insikt hos såväl OECD som i EU om avsaknaden av bra landsbygdsdata för relevanta utvecklingspolicys. NSEO utverkade så att de specifika glesbygdsperspektiven belyses genom att norra Sverige under ledning av Region Västerbotten blev ett så kallat Living Lab i det forskningskonsortium som vann utlysningen.
 - *Engagera regionerna i forskning, analyser och strategisk samverkan i EU för att lyfta fram utvecklingspotentialer i glesbygdsområden.*
- ✓ Huvudfokus för året har varit arbetet med OECD-studien och forskningsprojektet om landsbygdsdata att föras framåt inför diskussioner om EU:s nästa programperiod.
 - *Mobilisera regionala aktörer att medverka i strategiska plattformar och utbyten som kan stärka den lokala utvecklingskraften.*
- ✓ North Sweden arbetar, utöver OECD-studien, inom de olika policyområdena för att regionens aktörer ska kunna engagera sig i olika utvecklingsplattformar genom EU.
 - *Kunna använda sådana strategiska engagemang för påverkansarbetet gentemot EU för kommande utformning av regionala EU-stöd.*
- ✓ En huvudavsikt med OECD-processen och även processen för bättre landsbygdsdata är att få underlag att kunna spelas rakt in i EU:s förberedelser för nästa programperiod.
- ✓ På samma sätt används övrig samverkan inom EU:s olika plattformar under de olika policyområdena som redskap för att påverka kommande strukturer och inriktning i EU.

Norra Sverige i samklang med smart, hållbar och inkluderande tillväxt i EU

EU:s strategier ska omfamna norra Sveriges utvecklingspotentialer

- *EU:s strategier, utifrån den överordnade gröna given, med stöd från EU genomsyrar det regionala arbetet med smart specialisering.*
- ✓ De regionala processerna är idag integrerade med EU:s gröna omställningsagenda och konceptet smart specialisering för att stärka den regionala utvecklingskapaciteten.
- ✓ Västernorrland och Jämtland Härjedalen har under året i dialog med NSEO även sökt stöd för att med extern expertis från EU utveckla sina S3.
- *Agera för att i EU:s strategier vidmakthålla grunderna om smart, hållbar och inkluderande tillväxt utifrån olika regionala förutsättningar för att stärka det långsiktiga regionala arbetet.*
- ✓ Kopplat till den gröna given och de olika krispaketen och initiativ för att stärka EU:s konkurrenskraft så är trenden att det går mot centraliserade och nationella verktyg. Det syns såväl i pågående översyner av innevarande programperiod som förberedelserna för nästa programperiod i EU. NSEO agerar genom de positionspapper som tas fram i EFNS samt NSPA och i dialogen med EU i möten i regionen under det svenska ordförandeskapet och i Bryssel samt de samråd som varit ute under året för översyn av regionalstöden. Budskapet är behovet av fortsatta regionala stöd som bidrar till EU:s övergripande mål.
- ✓ I ljuset av det har NSEO också medverkat till att mellan de svenska regionkontoren i Bryssel återupprätta en samverkan om sammanhållningspolitiken och på hemmaplan etablera en så kallad "åttagrupp" med regionala politiker från de åtta programområdena, att inom SKR initiera en process för en samsyn.
 - Detta för att dels visa att regionalpolitiken i EU är viktig också för Sverige, dels visa en enad front mot nationell nivå som inte prioriterar detta i EU.
 - Samverkan inleddes med ett möte anordnat av SKR tillsammans med en arbetsgrupp där NSEO ingick som bjöd in regional politik, företrädare från Regeringskansliet och den av regeringen inrättade utredningen om effektivare genomförande av strukturfonderna i Sverige till en heldag på SKR, där North Sweden gav en lägesbild av diskussionerna i EU.
- *Medverka under det svenska ordförandeskapet i EU, med uppstart i Kiruna, till att stärka intresset för norra Sveriges förutsättningar i EU.*
- ✓ Inför toppmötet tog NSEO exempelvis fram en folder och ett välkomstbrev från Regionstyrelsens ordförande i Norrbotten, Kommunstyrelsens ordförande för Kiruna samt North Sweden European Office som lyfte utmaningar och möjligheter som delas med hela norra Sverige och skickades till alla EU-kommissionärer. Det läses inte av alla, men det läses.
- ✓ North Sweden anordnade också ett "ambassadörsmingel" på kontoret med inbjudna svenskar i EU-institutionerna, för att utifrån intresset som Kirunamötet skapade runtom på Brysselarenan inom EU-kommissionen och Europaparlamentet och andra delar av EU kunna vara något av ambassadörer för norra Sverige med kunskap om NSEO.
- *Agera för och medverka till EU-möten utifrån norra Sveriges intressen att hållas i regionen kopplat till ordförandeskapet.*
- ✓ North Sweden var aktivt för att tillse att det under det svenska ordförandeskapet i Rådet för EU anordnades ett antal studieresor med dialoger i norra Sverige som framgår under

Intressebevakning. Några som inte varit tänkta från början men genom NSEO kom till var Konkurrenskraftsrådets möte i Västernorrland respektive mötet om militär mobilitet i Jämtland Härjedalen. Därutöver medverkade NSEO i planeringen och genomförandet av ett antal möten i Norrbotten och Västerbotten. Därigenom fick alla de fyra regionerna stå värd för formella EU-möten, vilket inte var givet.

- *EU:s landsbygdsagenda också lyfta glesbygdsperspektiven och den demografiska utmaningen för regioner som norra Sverige.*
- ✓ Det pågår många olika initiativ i EU kring landsbygdsutveckling och demografi kopplat till avfolkning och NSEO medverkar i att följa frågorna genom bland annat det regionala nätverket i EU för demografi (DCRN) som gör aktiviteter och har möten med EU:s aktörer.
- ✓ Under året antogs EU:s långtidsvision för landsbygdsutveckling, som har en länk till OECD-studien för NSPA, där OECD kopplat till den studien också lanserade nya perspektiv på strategier och definitioner för landsbygdsutveckling som EU kommit att anamma. I EU:s vision pekas EU:s arktiska områden ut genom de insatser NSEO och NSPA gjort inom ramen för EU:s arktiska policy.
- *De regionala perspektiven och olikheterna, som en del av EU:s styrka och utmaning att hantera, finnas med i EU:s framtidsdiskussion.*

North Sweden initierade en konferens i Bryssel under slutet av det svenska ordförandeskapet för nedresta från svenska regioner och centrala aktörer i EU om regionalpolitikens betydelse och framtida utformning (20-21/6).

John Kostet, NSEO, höll i ett pass med smart specialiserings "fader" i EU, Mikel Landabaso, EU:s Joint Research Center, och Sofia Alves, direktör DG Regio. Avsikten var att visa att de svenska regionerna är på banan. Det är viktigt att driva en samlad front för framgång och att påvisa att även om nationell nivå inte prioriterar regionalstöden, så är de viktiga även i Sverige och behöver anpassas då det ser olika ut i landet.

- *EU:s krishantering också inbegripa regionala perspektiv utifrån den påverkan kriser har för lokalsamhällena runtom i EU.*
- ✓ NSEO informerar i EFNS, styrelsen, NSPA och analyser på hemsidan med mera för att dels visa på utmaningar för regionalpolitiken med olika centraliserade krisinstrument, dels att på hemmaplan kunna bedöma vilka konsekvenser det får och vilka möjligheter som finns att också kunna dra nytta av nya sådana instrument att i sin tur föra in i diskussionen med EU om utveckling och framtida utformning av sådana satsningar.

Territoriell samverkan för utvecklingskraft utifrån det europeiska Arktis

EU engagerat i de regionala perspektiven för det europeiska Arktis

- *EU:s arktiska policy fortsatt bygga på att bidra till regional utveckling i EU:s egna arktiska regioner.*
- ✓ I och med EU:s arktiska policy från 2021 befästes de regionala utvecklingsperspektiven, vilket NSEO genom NSPA fick in som en grundbult i den föregående policyn. I och med Rysslands invasion av Ukraina har förutsättningarna i också Arktis förändrats och där har NSEO medverkat i dialoger med EU-kommissionen och EU:s arktiska ambassadör på utrikestjänsten med flera om vikten att bibehålla de regionala utvecklingsperspektiven. Budskapet från EU är att hålla fast vid den grund som den arktiska policyn vilar på.
- *EU:s arktiska intresse och aktiviteter också framåt utvecklas utifrån regionala perspektiv och stöd för investeringar i norra Sverige kopplat till fonder och program.*
- ✓ De säkerhetspolitiska aspekterna, som alltid varit en del av den arktiska agendan, blir allt viktigare. Det kan i realiteten bidra till de lokala investeringsbehoven i norra Sverige, på samma sätt som att EU kunde sätta press på att föra in Botniska Korridoren som en prioriterad stomnätsskorridor för att strategiskt knyta Europa närmare Arktis. Det är resonemang som förs med EU:s olika policyenheter och exempelvis lyfter EU:s nya landsbygdsvision fram också EU:s arktiska områden att dra nytta av.
- ✓ Under året inrättades av EU en samverkansplattform för arktiska städer utifrån de regionala och lokala perspektiv som NSEO bidragit med, där NSPA och Arctic Mayors Forum där Umeå och Luleå ingår är utpekade samarbetspartners för EU i Arktispolitiken. I den första omgången, som NSEO förde dialog hemåt om, utsågs från Sverige; Gällivare, Luleå och Umeå.
- *Vidareutveckla arbetet med att med EU:s intresse för Arktis och den norra hemisfären överlag etablera NSPA-regionernas betydelse för EU och att vara en för EU given samarbetspartner.*
- ✓ NSEO för dialoger med DG Mare som samordnar Arktispolitiken i EU och EEAS, EU:s utrikestjänst, samt deltagande i den arktiska vänskapsgruppen i EU-parlamentet.

North Sweden är aktivt i EU:s olika arktiska sammanhang och ser till att regionala företrädare medverkar för att manifesteras att NSPA är en given partner för EU:s intressen i Arktis.

Det årliga EU Arctic Forum inrättades genom NSEO i samverkan med UD och EU med första mötet i Umeå 2019. Vid årets forum på Grönland deltog bland annat Nils-Olov Lindfors, Norrbotten, med såväl samiska företrädare som EU-kommissionens Dg Grow om hållbar gruvdrift. Ett annat forum är det stora Arctic Futures Symposium i Bryssel som NSEO medarrangerar med aktörer från hela Arktis, inklusive regional politik och näringsliv från norra Sverige.

Norra Sverige och NSPA vara väsentliga delar av EU:s Östersjöstrategi

- *Norra Sverige och NSPA vara en tydlig central del av Östersjön och EU:s Östersjöstrategi till gagn för också dess nordliga, arktiska, del.*
- ✓ North Sweden har i samverkan med CPMR Östersjösekretariat bistått i att lyfta fram de arktiska delarna av Östersjön genom att medverka i den särskilda Arctic Task-force som NSEO bidragit till att skapa i CPMR med medlemmar från regioner runtom i Europa.
- *Stödja samverkan inom ramen för Östersjöstrategin som en del av tillväxtarbetet i det regionala och interregionala EU-arbetet i norra Sverige och för hela EU.*
- ✓ North Sweden har under året fokuserat på NSPA och de arktiska perspektiven i det nordliga Östersjön utifrån det geopolitiska läget kopplat till *Infrastruktur* såsom tvärstråken som kopplar Norge, Sverige och Finland i Östersjöregionen utifrån militär mobilitet och NATO.
- ✓ Diskussioner har förts med kontoren för West Finland och Mid Norway om utvecklad samverkan samt att återstarta Brysselnätverket informal Baltic Sea Group (iBSG) som givet nya omständigheter i Östersjön en plattform att samverka kring på Brysselarenan.
- *Stödja det nordsvenska ordförandeskapet i CPMR Östersjödelegation att upprätthålla regionens intressen i CPMR:s påverkansarbete.*
- ✓ North Sweden fortsatt samverka och deltagit i aktiviteter med Östersjödelegationen, som är den geografiska delegation som de fyra EFNS-regionerna är med i inom det regionala nätverket för perifera och maritima regioner (CPMR), via framför allt dialog med de tjänstepersoner på hemmaplan som ger stöd åt regionernas engagemang i CPMR.
- ✓ Fokus för NSEO inom CPMR, som är en stark påverkansorganisation för regionala intressen i Bryssel, är den transportgrupp som finns och den så kallade "Core Group" som diskuterar sammanhållningspolitiken med möten med ledande aktörer som Generaldirektörer för Dg Regio, och tar fram underlag till CPMR:s politiska beslutsorgan.

Fokusområden för påverkan

REGIONAL UTVECKLING

Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad

EU:s struktur- och sammanhållningsfonder ska stötta regionens utveckling

- *De regionala fonderna inom EU:s sammanhållningspolitik kunna stödja de regionala prioriteringarna och implementeringen av dessa.*
- ✓ Fokus för 2023 från North Sweden har varit att följa och förbereda gentemot EU och hemåt för diskussionerna för nästa programperiod att kunna få stöd för regionens perspektiv, genom att också koppla det till aktiviteter och diskussioner under det svenska ordförandeskapet i EU, den pågående OECD-studien och skrivelser som tagits fram i ReK samt EESC om NSPA under året.

- *Förbättrad dialog mellan regional och nationell nivå i samspel med EU för att tillförsäkra att regionalstödet verkligen kan nyttjas i linje med regionens behov.*

NSEO arbetar för regionen i EU, men EU är också nationell nivå. Att få möjlighet till en halvdags besök av Tillväxtverkets (TVV) Generaldirektör, Elisabeth Backteman, om EU:s regionalpolitik är därför uppskattat för en bra dialog om EU (20/3).

Det är hemmapolitiken som driver de nationella frågorna, men att North Swedens insikter efterfrågas visar på att kontoret spelar roll. Mikael Janson, Niklas Johansson och John Kostet från NSEO kunde ge utmaningar och möjligheter i EU:s regionalstöd och innovationssatsningar till Elisabeth Backteman och Maria Evertsson, TVV, före deras möten med EU-kommissionen.

- ✓ Det av NSEO anordnade mötet i Stockholm i samband med Västerbotten på Grand med företrädare från ansvarigt departement inom den pågående OECD-studien samt att medverka till SKR:s konferens om sammanhållningspolitiken med deltagare från Finansdepartementet är aktiviteter som syftar till att stärka dialogen med nationell nivå.
- *Extra strukturfondsmedel till EU:s nordliga glesbefolkade områden vara ett tydligt riktat tillskott för att hantera regionens specifika utmaningar, inklusive infrastruktur och IKT.*
- ✓ I och med att den extra gleshetsallokeringen kunde säkras för innevarande programperiod och också kan fortsatt användas för även infrastruktur samtidigt som IKT lades in i de generella regionalfonderna har norra Sverige fortsatt kunnat investera i dessa delar.
- ✓ Under 2023 har fokus skiftat till den kommande EU programperioden efter 2027 i och med att förslagen för den måste ligga framme senast 2025. Det gör att alla insatser från North Sweden kopplat till regionala stöd, som framgår under de inledande övergripande insatserna, siktar på att ge argument för fortsatta sådana utvecklingsstöd.
- *EU:s aktörer se att norra Sverige är en konstruktiv partner i dialogen om utformningen av framtidens regionalpolitik i EU med regionen som ett exempel på nyttan med territoriellt anpassade stöd från EU.*
- ✓ Genom att nyttja det svenska ordförandeskapet i EU och initiera en samverkan mellan de svenska regionerna har NSEO och norra Sverige samt NSPA visat ett gott och konstruktivt samarbete som utgör en bas gentemot EU framåt i diskussionerna om regionalstödet.
- ✓ Den delegationsresa som NSEO lade upp tillsammans med Region Norrbotten och Skellefteå för den så kallade SMOR-delegationen som är förhandlarna i Ministerrådet för EU:s regionalpolitik, gav utrymme att visa norra Sveriges nytta av regionalstöden och dialoger om utmaningar under bland annat en seminariedag ledd av NSEO. I deras förhandlingsmöten efteråt lyftes NSPA och den följande första deklARATIONEN från medlemsländerna om framtidens sammanhållningspolitik var mer positiv än förväntat.

Regionala programsynergier över gränserna

Regionala programsynergier för maximal utväxling av EU:s fonder

- *NSEO förmedla kunskap och skapa förståelse hos de regionala aktörerna för EU:s programerbjudande och hur det hänger ihop.*
- ✓ I och med att den innevarande programperioden är igång har NSEO mer allmänt i olika möten och dragningar visat på hur EU:s programstruktur samspelar men också genom nya instrument och krispaket skapat nya parallella strukturer som ger nya utmaningar. Syftet har mer varit att bygga argumentation gentemot EU inför kommande programperiod om vikten av enklare och tydligare program med bas i samlade regionala utvecklingsmedel.
- *Ökat intresse för och möjligheter för regionens aktörer att ta ökad del av EU:s olika andra program än ERUF utifrån regionens och EU:s överordnade mål och strategier för hållbar utveckling.*
- ✓ Genom North Swedens arbete för att bredda EU:s insatser för stadsutveckling och EU-samverkan mellan regionens städer samt att regionalt ta plats i strategiska plattformar i EU inom olika områden, har i högre grad andra investeringsmedel och sektors- och forskningsprogram vid sidan av de rent regionala kunnat komma till regionen kan noteras, även om det inte finns en sammanställning. För Norrbotten och Västerbotten tillkommer också Fonden för Rättvis omställning som EU-kommissionen riktade till Övre Norrland där NSEO medverkade i dialogen med Dg Regio om norra Sveriges behov för klimatomställning.
- *Möjligheter för mer samhandling mellan ERUF och ESF+ i norra Sverige, att också med Landsbygdsutvecklingsfond med flera stöd kunna bidra till sub-regionalt utvecklingsarbete med stöd av EU.*

Ett fortsatt engagemang för NSEO har varit att föra dialog med inlandsföreträdare om de redskap EU har för lokalt ledd utveckling, som en slags uppväxling av dagens LEADER inom landsbygdsutvecklingsfonden. Under såväl ordförandeskapsmötena som OECD-missionerna i regionerna under året har detta också lyfts.

Under resan (6-9/6) för förhandlingarna inom EU:s regionalpolitik, den så kallade SMOR-delegationen, fick de ta del av utvecklingsresan för Svedjans Ost i Kåge och även smaka på resultatet. OECD fick se bland annat Rögrinna gård i Hammarstarstrand för en diskussion om verkligt lokal utveckling i glesbygd.

- ✓ I och med att EU-kommissionen för innevarande programperiod i dialog med NSEO lade in också ESF+ med en särskild avsatt gleshetsallokering, det så kallade Programområde D, utöver tidigare enbart ERUF, har möjligheter öppnats för en regionalt mer strategisk

samverkan mellan ERUF och ESF+ avseende kompetensbehov. NSEO har hemåt följt implementeringen och upplyst om denna pott i också möte med ESF-Rådet.

- *Regionens aktörer kunna ta full del av EU:s olika krisstöd och återhämtningspaket, att samspela med insatser för långsiktig regional utveckling kopplat till ordinarie regionalfonder.*
- ✓ NSEO har under året framför allt pekat på behovet av regionalt anpassade verktyg och stöd för den bredare samhällsomställningen och i övrigt följt och kunnat bistå med EU-perspektiven i hemmaplans dialog med nationell nivå om de centrala medlen.

Gränsöverskridande regionalt utvecklingsarbete i samspel med andra

- *Regionens aktörer över gränserna inom NSPA och med övriga Europa delta i av EU stödda projekt och plattformar med anpassade verktyg för det inom exempelvis samverkan kring S3.*
- ✓ I och med nya S3 innovationsplattformar i EU, har North Swedens arbete skett inom ramen för *Forskning och Innovation*.
 - *EU uppmärksammas på regionens aktiva samverkan med andra parter för gemensam utveckling i närområdet och all-europeiskt utbyte och behovet av anpassade Interregprogram för det.*
- ✓ NSEO lyfter när tillfälle ges fram den unika strategiska samverkan i NSPA och behoven inom EU:s arktiska region samt den samverkan som sker över gränserna, som goda exempel och den roll regionalpolitiken spelar, för att bereda kommande diskussioner i EU.
 - *Regionen kunna dra nytta av många olika möjligheter att samverka över gränserna inklusive ordinarie sammanhållningsfonder för att stärka regionen i EU och globalt.*
- ✓ North Sweden har fört diskussioner inom NSPA kring mer möjlig samverkan mellan regionerna i NSPA inom ramen för större programgeografi och de av NSEO initierade arbetsgrupperna mellan NSPA-kontoren tittar på sådana samverkansmöjligheter att föreslå, men det är hemmaplan som går in sådana projekt och driver processerna.

FORSKNING & INNOVATION

Innovativa regioner, smart specialisering och starka kluster

Smart Specialisering och stärkt regionalt innovationssystem genom EU

- *Regionens aktörer ska se goda förutsättningar att delta i EU-finansierade initiativ för innovation och internationalisering med Smart Specialisering (S3) som bas för att nyttja konkurrensutsatta medel för regional utveckling.*
- ✓ Under 2023 har positioneringen om framtidens innovationspolitik tagit fart och EU-kommissionen driver på en förändring av dagens system för Smart Specialisering som kan påverka regionernas innovationsarbete. NSEO har varit aktiv i framväxten av det som kan bli framtidens S3; Partnership for Regional Innovation (PRI) och Regional Innovation Valleys (RIV), genom olika informationsinsatser mot regionens aktörer i form av flera workshops med regionala aktörer inom EFNS.

- ✓ NSEO har även lett arbetet med att ta fram en EFNS-position om "PRI, RIV och Framtidens S3" som stakar ut vägen för påverkansarbetet. Genom deltagande i konferenser både i Sverige och Bryssel samt även Barcelona där EU diskuterat frågorna har en relation upprättats med EU-kommissionens ansvariga och norra Sveriges åsikter har framförts.
 - *Regionens aktörers ska ha goda förutsättningar att delta i EU:s initiativ för kluster, FoI och utveckling så som KIC, Europeiska Partnerskap, Missions, och strategiska värdekedjor så som FoUI projekt under IPCEI samt Partnership for regional Innovation (PRI) och Innovation Valleys.*
- ✓ NSEO har fortsatt stödja regionernas engagemang inom ett antal av de specifika smarta specialiseringsplattformarna och innovation valleys av relevans för norra Sverige; S3P Space, Wireless ICT, Hydrogen Valleys samt S3P Mining.
- ✓ Engagemanget i plattformen Wireless ICT har lett till en ansökan till det nya finansieringsinstrumentet I3 med positivt utslag som gett 6,2 miljoner euro för konnektivitet i glesbefolkade regioner under ledning av LTU.
- ✓ EU-kommissionen har också under året presenterat planer för nio nya partnerskap inom Horisont Europa av intresse för regionen, så som Forestry och Raw materials for the green transition. NSEO har bevakat utformningen i samspel med regionala aktörer att kunna ta en roll när de lanseras.
 - *Innovationssystemet ska stärkas genom att lyfta de särskilda förutsättningar som stora ytor, kallt klimat, tillgång till grön energi och naturresurser som tillgångar genom testbäddar, projekt och specifika verksamhetsetableringar i samspel med hela NSPA med utgångspunkt i OECD-studien.*
- ✓ Inom ramen för FoI bidrar NSEO i samspel med universitetssamverkan "Arctic 5" inom NSPA-regionerna med aktiviteter i Bryssel till att bredda definitionen av arktisk forskning så att regionens forskning kan få del av sådana anslag från EU.
- ✓ NSPA är den primära plattformen för att lyfta de särskilda förutsättningarna i det europeiska Arktis och fick mycket utrymme den finska representationen till EU om arktisk forskning arrangerat av de tre NSPA-regionkontoren och Barentsrådet.
 - *EU:s ambitioner om fondsynergier mellan Horisont Europa och ERUF/ESF ska främja norra Sveriges möjligheter att tillgodogöra sig EU:s finansieringsmöjligheter.*
- ✓ Arbetet att förbättra möjligheten till synergier sker både mot EU-nivå men påverkas till stor del av nationell implementering. North Sweden har fortsatt samverkan med nationella forskningsfinansiärer för ökade möjligheter till synergier mellan EU:s fonder och nationella erbjudanden i "spaningsgruppen" som kontoret varit med och startat mellan några regionkontor, svenska forskningsföreträdare i Bryssel samt VINNOVA:s och Vetenskapsrådets kontor och forskningsrådet på den svenska representationen till EU.

Konkurrenskraftig forskning, innovation och digitalisering i norra Sverige

Konkurrenskraftig forskning och innovation inom EU:s olika plattformar

- *Prioriterade forsknings- och innovationsområden vid regionens universitet, forskningsinstitut, företag och offentliga aktörer, ska ha goda förutsättningar att delta i EU:s och*

konkurrensutsatta utlysningar för forskning, innovation, högre utbildning och kompetensförsörjning.

- ✓ Med utgångspunkt i norra Sveriges styrkeområden inom FoI bevakar NSEO att inriktningen på de utlysningar som annonseras ligger i linje med norra Sveriges intressen och kontoret gör löpande inspel genom olika kanaler på de områden EU riskerar att ta en annan riktning.
- ✓ För att positionera norra Sverige nyttjades det momentum som det svenska ordförandeskapet i EU gav och NSEO initierade det gemensamma paraplyet "Swedish R&I Roundtables" med svenska Brysselkontor som gjorde det möjligt att arrangera events med det svenska ordförandeskapets logotyp för att låta lärosätena ta en utökad roll:
 - Tillsammans med LTU arrangerades "European Independent access to space" för att fortsätta stärka norra Sverige som en central rymdhubb för EU genom bland annat LTU:s rymdforskning och utbildningar.
 - NSEO arrangerade med MiUn seminariet "Science for Policy". MiUn:s arbete med vetenskapliga processer för policyutveckling renderade ett intresse som också sedan givit möjligheter att ansöka för ett sådant projekt i EU.
- *Prioriteringarna för Norra Sveriges forskningsaktörer och FoI-intensiva företag ska vara synliga i EU:s övergripande strategier som styr allokeringar i finansieringsprogram och utlysningar, så som den gröna given, digitaliseringsstrategin, cirkulär ekonomi och industristrategin.*
- ✓ Norra Sveriges prioriteringar finns idag i stor utsträckning med i de konkreta arbetsprogrammen i Horisont Europa, som North Sweden kunnat medverka till.
- ✓ Ett område där EU:s stöd fortfarande är begränsat utgörs av spelutveckling. NSEO har över tid lyft detta som en industri som kan skapa tillväxt i glesbefolkade regioner och under 2023 kom en utlysning inom HE där NSEO har stöttat regionens spelkluster i en ansökan.
- *EU:s forsknings- och innovationsinsatser är attraktiva för regionernas aktörer genom att ta hänsyn till regionens struktur med små- och mikroföretag samt mindre samhällen ska ha samma möjlighet att delta i insatser för Smart Cities.*

För kommunernas förutsättningar är nätverket Small and Medium Sized Cities (SMC), som NSEO varit med om att etablera med andra regionkontor från olika länder, en bra kanal.

Årets SMC-konferens (22-23/5) lyfte små och perifera städers möjligheter att bidra till EU:s innovationskraft med från norra Sverige; Åre, Sundsvall, Luleå, Kommunförbundet Västernorrland samt Peak Innovation och RISE. Det ger en direkt dialog för kommunerna med EU-kommissionen om de utvecklingsstöd som finns och att det ökande fokus på mindre städer i EU, som NSEO medverkat till, omsätts i praktiken. Från politiken deltog Erik Lövgren, Västernorrland.

- *Regionens FoI-aktörer har goda möjligheter att delta i EU:s forsknings och innovationsprogram för finansieringsmöjligheter och för att bidra till utvecklingen av EU:s framtida policy.*
- ✓ North Sweden har på inbjudan från regionens lärosäten gett råd och vägledning inför deras strategiska arbete för ökad EU-finansiering. Kontoret har bland annat;
 - deltagit i UmU:s utvärdering av forskningsstöd och samverkan.
 - arrangerat besöksprogram kring strategiskt EU-arbete för LTU:s Grants Office.
 - stöttat LTU vid etableringen av en dedikerad resurs i Bryssel.

Digitalisering i europeisk framkant

- *EU:s insatser för digitalisering ska vara anpassade för norra Sveriges särskilda behov och ta vara på den ledande expertisen vid lärosäten, offentliga aktörer och inom industrin.*
- ✓ EU har under året presenterat flera lagstiftningskapet inom digitalisering och en AI Act, men som främst påverkar storföretagen. En dimension är dock interoperabilitet av offentligt upphandlade IT-tjänster som under förhandlingarna skapat oro avseende tjänster som Sverige tidigt implementerat ska bli utdaterade, men så har inte blivit fallet. Även SKR bevakar dessa frågor i linje med Norra Sveriges intressen och NSEO har aktivt följt det i samspel med hemmaplan.
- *Regionens aktörer ska ha goda förutsättningar att delta i EU:s digitaliseringsagenda med satsningar på forskning och utveckling av IKT, 5G, AI, e-lösningar och virtuella verktyg.*
- ✓ North Sweden arrangerade tillsammans med andra svenska regionkontor ett besöksprogram i Bryssel kring digitalisering för de svenska regionernas digitaliseringskoordinatorer samt Tillväxtverkets kontaktpunkter. Under besöket lyfta norra Sveriges deltagare de särskilda utmaningar som finns i norra Sveriges glesa miljöer.
- *EU:s policy inom digitalisering ska gynna även norra Sveriges regioner som både hanterar särskilda förutsättningar, såsom distansöverbryggande teknologi, och samtidigt ligger i framkant i Europa både bland företagen och offentlig service.*
- ✓ North Sweden har under 2023 upprättat månadsvisa avstämningar med regionernas digitaliseringskoordinatorer som bygger kunskap i regionerna och ökad kapacitet att delta på EU-arenan för regionernas IT-aktörer. Denna plattform används också för analys av hur EU:s policy inom digitalisering kan påverka norra Sverige.

Industriell omvandling för global konkurrenskraft

Konkurrenskraftig klimatsmart industriomställning inom EU:s gröna giv

- *EU:s förnyade industripolitik ska stötta norra Sveriges företag och deras möjligheter att bidra till den gröna och digitala omställningen med tillhörande stödåtgärder.*
- ✓ EU:s förnyade intresse för industripolitik har skapat möjligheter att föra fram norra Sveriges särskilda utmaningar på EU-arenan och under året har NSEO tagit emot besök från ett antal av regionens industriaktörer för att utbyta kunskap om vad som sker samt erbjuda möjligheter att medverka i arrangemang som NSEO medverkar till i EU.

- ✓ NSEO har särskilt riktat stora insatser mot regionens vätgaskluster som samlar akademi, industri och offentliga aktörer och har blivit en viktig samarbetsyta för insatserna i Bryssel.

En aktivitet var att delta i det årliga EU Hydrogen Week (20-24/11) som blivit ett av de stora evenen i Bryssel. North Sweden stod värd för en mottagning med korta presentationer av företrädare från norra Sverige för över 100 intresserade besökare.

NSEO anordnade också sex round-tables för regionens deltagare med olika företrädare från Brysselarenan. Genom NSEO:s stöd har Region Norrbotten, LTU, berörda kommuner och industrin etablerat sig som en så kallad EU Hydrogen Valley. Vid årets vätgasvecka ingick även Västerbottens aktörer som partner. Ambitionen är att alla fyra nordliga regioner ska delta framöver.

- *EU:s industripolitik ska utvecklas i samspel med insatser för regional utveckling och regionernas arbete med smart specialisering för hänsyn till norra Sveriges unika resurser och förutsättningar.*
- ✓ NSEO har arrangerat gemensamma möten med industrin och regionens företrädare med EU-kommissionens industriansvariga för att lyfta insatserna på lokal och regional nivå som möjliggör den gröna industriella omställningen.
- ✓ NSEO har även lett arbetet med att ta fram en EFNS-position inom den framlagda Net-Zero Industry Act för EU och som lyfter den regionala dimensionen av industripolitiken och NSEO har framfört dessa budskap i flera möten med EU-kommissionens ansvariga.
- ✓ EU-kommissionens regionala forskningsprogram ESPON kom under året ut med ett policydokument om den gröna omställningen kopplat till regionala utmaningar och lyfter i det fram norra Sveriges särskilt.
- *Regionens viktiga roll för EU:s interna råvarutillgång och tillväxt görs känt inklusive den regionala kompetens som finns, manifesterat i pågående EIT KIC RawMaterials och ERMA European Raw material alliance.*
- ✓ NSEO har tidigare aktiverat regionens råvaruaktörer och forskning att engagera sig i EU:s råvarusatsningar inom såväl Knowledge for Innovation Communities (KIC) som EU:s innovationspartnerskap (EIT) med framför allt LTU som aktiv forskningspartner. I och med förändringar i inriktningen och en bedömda nytta har engagemanget varit lägre.
- ✓ Regionens aktörer har nu tagit ledande roller i gruvindustrins branschorganisation Euromines och European Technology Platform Sustainable Mineral Resources (EPT SMR) med inflytande över EU:s forskningsagenda. NSEO ger stöd och bidragit till events i Bryssel.
- ✓ North Sweden arbetar för att stärka upp norra Sveriges inflytande i den interregionala plattformen S3P Mining för att komplettera inflytandet för att bidra till den regionala länken som i EU efterfrågas för att förankra forskningens resultat i lokal och regional samhällsnytta.

- *Norra Sveriges företag och industriföreträdare ska ha goda förutsättningar att påverka och delta i EU:s insatser för konkurrenskraftig industri och dess gröna och digitala omställning baserat på regionernas unika tillgångar och starka näringsliv.*
- ✓ EU lyssnar på industrins behov, men i grunden är EU en politisk samverkan med syfte att leverera samhällsförändring och ekonomisk nytta av den forskning som bedrivs och NSEO erbjuder samverkansmöten mellan näringsliv, forskning och politik.
 - EU Hydrogen Week är ett exempel i de totalt sex rundabordssamtal och ett mingel som NSEO anordnade med EU:s beslutsfattare.
 - Industriföretagen har goda förutsättningar för egen policypåverkan men uppskattar tillgången till nya kontakter samt möjlighet att föra fram ett starkt samlat budskap.
 - Samtidigt ger det offentliga aktörerna och lärosätena tillgång till beslutsfattare på hög nivå med ansvar för EU:s utlysningar av forskningsstöd.
- *Lyfta in vikten av att satsningarna från EU når ut till den bredare samhällsomställningen och att bygga värdekedjor inom och utom lokalsamhällena, inklusive SME och en diversifierad grön ekonomi.*
- ✓ Norra Sveriges storskaliga industriprojekt får fortsatt mycket uppmärksamhet i Bryssel och visst stöd från EU, men från NSEO har under 2023 också skett ett arbete för att också regionens SME och lokala värdekedjor ska gynnas i EU:s politik och stödformer.
 - North Sweden initierade i samverkan med kommunerna och Region Västernorrland att tillföra en utskottsresa för medlemslänternas industriattachéer som en del av det svenska ordförandeskapet i EU till Västernorrland.
 - North Sweden har även stöttat regionens aktörer med informella inspel för en kommande Horisont Europa utlysning som ska stödja regionala värdekedjor inom gruva och mineral och som tillkommit genom engagemang i plattformen S3 Mining.

TRANSPORT & NÄRINGS LIV

Transport och infrastruktur för ett regionalt sammanlänkat Europa

Botniska korridoren fortsatt utvecklas som prioriterat stomnät i EU:s TEN-T

- *Norra Sveriges intressen ska säkerställas inom stomnätet för TEN-T med full tillgång till investeringsstöd från Connecting Europe Facility (CEF), EU:s finansieringsmekanism för infrastruktur.*
- ✓ I den reviderade TEN-T-förordningen som förhandlats under året flyttas definitionen av stomnätskorridorerna från CEF-förordningen till TEN-T och korridorerna synkroniseras samtidigt med de europeiska godskorridorerna, något NSEO drivit genom positionspapper och i kontakter med EU-kommissionen, EU-parlamentariker och ministerrådet en längre tid och får ses som ännu en stor framgång för NSEO:s arbete. Det gynnar regionen även på det övergripande nätet i och med att anslutande stråk till korridorerna innefattas med ökad prioritet såsom E12, E14, E45 och Mittbanan med möjlighet till finansiering från EU.
- ✓ NSEO har även länge drivit en mer ambitiös linje kopplat till CEF och möjligheterna att ansöka sådan finansiering, dels med fler ansökningar från Sverige att gå in, dels att göra ansökningar för längre stråk i stället för små snuttar. I regeringens direktiv till Trafikverket kring inriktningsunderlaget för nästa nationella plan framkommer för första gången en hänvisning till möjligheten att erhålla medfinansiering från EvarU via CEF, men även ett

önskemål om tydligare stråkperspektiv i nationell planering, vilket är helt i linje med norra Sveriges position så även där har regionen fått gehör.

- ✓ Trafikverkets CEF-sekretariat har uppmärksammat NSEO:s arbete och arrangerade ett särskilt möte på NSEO:s kontor om möjligheter till medfinansiering för svenska aktörer i Bryssel.
- *Botniska korridoren (BK) med ingående delar; Nya Ostkustbanan, Botniabanan, Norrbotniabanan, Malmaban samt Haparandabanan och Luleå hamn prioriteras och finansieras, på såväl EU-nivå och nationell nivå, för att färdigställas till 2030.*

NSEO har en längre tid drivit en starkare koppling mellan EU:s transportplan, TEN-T, och nationell planering, då TEN-T till större delen genomförs genom nationell transportplan och i regeringens direktiv 2023 till Trafikverket om inriktningsunderlag för nästa nationella plan påtalas för första gången ett tydligt EU-perspektiv där det både refereras till nya TEN-T och genomförandet av stomnätskorridorerna Skandinavien-Medelhavet och Nordsjön-Östersjön, vilket är ytterligare en stor framgång.

Vid Järnvägsforum Norr i Luleå var budskapet om samplanering mellan TEN-T och nationell trafikplan tydligt. Medverkade gjorde Pat Cox, samordnare EU:s ScanMed-korridor, Roberto Maiorana, Generaldirektör Trafikverket och Erik Bergkvist, Europaparlamentet. Även Andreas Carlson, infrastrukturminister deltog.

Lotta Rönström, NSEO, modererade under de två dagarna (30-31/3) och även vid Botniska Korridorens (BK) motsvarande event i Almedalen. Det har satt igång processer, med Pat Cox som i samspel med NSEO varit pådrivande för BK att få fullvärdig stomnätsstatus med därmed krav på Sverige att byggas klart.

Regionens stråk och noder stärkas också i EU:s övriga TEN-T infrastrukturnät

- *Öst-västliga stråk och andra regionalt utpekade objekt prioriteras inom ramen för det övergripande nätet för att kunna dra nytta av EU:s infrastrukturfinansiering och byggas ut för att knyta ihop regionen.*
- ✓ NSEO har länge lyft behovet om ökad samverkan över gränserna mot Norge och Finland för bättre samplanering. Vid Järnvägsforum Norr väcktes idén om en Plattform Norr för att samla regionala aktörer i Sverige, Norge och Finland kring gemensamma utmaningar. Etableringen av plattformen har tagits vidare av Trafikverket i samarbete med NSEO.
- ✓ Det finns en särskild pott för utvecklad transportinfrastruktur kopplat till militär mobilitet inom ramen för CEF, vilket NSEO informerat om vid flera tillfällen, bland annat vid en särskild workshop om militär mobilitet och de öst-västliga stråken som arrangerades vid Europaforum i Umeå. Detta inspirerade till ansökningar från bland andra Sundsvalls kommun som fick beviljade medel om 20 miljoner kronor för upprustning av två broar.

De öst-västliga stråken har kommit i helt ny dager i det nya geopolitiska läget. Det uppmärksammade NSEO genom att initiera ett event om militär mobilitet under det svenska ordförandeskapet i EU och kunde få det förlagt till Östersund (19-20/6).

Mötet samlade experter från EU:s stater, NATO, EU:s utrikestjänst och EU-kommissionen med Region Jämtland Härjedalen som värd. NSEO har tillsett att regionalt kunna nyttja EU:s pott för militär mobilitet till förstärkning av infrastruktur. Den får nu ökad betydelse med potentialer för tvärstråken i norr, inte minst över till NATO i Trondheim, men även andra delar av transportnätet.

- Viktiga noder (urbana noder, hamnar, terminaler) i norra Sverige kvalar in i TEN-T-nätet för att kunna få stöd från EU i satsningar på stärkta multimodala transportlösningar.
- ✓ I den reviderade TEN-T-förordningen lyfts Umeå och Sundsvall in som nya urbana noder och terminalerna i Luleå, Umeå och Sundsvall samt Piteå hamn TEN-T-klassificeras, vilket NSEO drivit en längre tid i direkta dialoger med såväl nationella aktörer för förhandlingarna i EU som gentemot EU-kommissionen för sina förslag och Europaparlamentets förhandlare för den reviderade förordningen. Detta öppnar för möjligheter till medfinansiering för infrastrukturprojekt för dessa olika noder.
- EU:s TEN-T godskorridor inlemmas i ScanMed genom norra Sverige.
- ✓ I den av EU under året reviderade TEN-T-förordningen synkroniseras nu de europeiska godskorridorerna med övriga delar av stomnätsskorridorerna. Det är en framgång för norra Sveriges intressen som NSEO drivit att de hamnar under samma samordning från EU:s sida. Det ger en ökad prioritering avseende alla transportslag för stomnätet.

Blue Growth i norra Östersjön utvecklas genom TEN-T Motorways of the Sea

- Mer av Sjömotorvägar/Motorways of the Sea (MoS) för tillväxt i Östersjöregionen med en samlande öst-västlig länk Midway-Alignment över Kvarken.
- ✓ Förlängningen av stomnätsskorridorerna, som nu följs av en synkronisering av stomnätsskorridorerna och godskorridorerna, ger en högre prioritering för stomnätet i alla transportslag. Midway Alignment över Kvarken, som kopplar ihop två stomnätsskorridorer, har också kommit i ny dager genom det geopolitiska läget och kan komma att stärkas genom samarbete i Trafikverkets nya plattform Plattform Norr. NSEO har både drivit synkroniseringen av korridorerna och etableringen av Plattform Norr.
- Utveckling av TEN-T stomnät i norra Östersjön med fortsatt stöd från EU till Luleå hamn samt Umeå och Sundsvall i det övergripande nätet.

- ✓ Terminalerna i Luleå, Umeå och Sundsvall TEN-T-klassificeras i nya förordningen, vilket NSEO drivit. Detta ger hamnarna en starkare roll som en bredare transportnod, vilket öppnar upp för större möjligheter till medfinansiering i framtida utlysningar.
 - *Bättre förutsättningar för regionens övriga hamnar att ta del av EU:s stöd genom att fler hamnar kvalar in till det övergripande TEN-T samt genom att hamnar i det övergripande nätet får möjlighet att medverka i projekt utan krav på medverkan av en stomnätshamn.*
- ✓ I den reviderade TEN-T-förordningen justeras skrivelserna om samverkan för hamnar så att hamnar i det övergripande nätet ska kunna samverka utan krav på medverkan av en stomnätshamn, vilket NSEO drivit i positionspapper och möten med EU-kommissionen.
- ✓ Efter påverkansarbete från NSEO blir även Piteå hamn TEN-T-klassificerad.

Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag

Småföretagandetillväxt och fungerande inre marknad över gränserna i EU

- *Fler företag inom fler näringar ska kunna växa kopplat till EU:s mål och strategier.*
- ✓ Ett ökat engagemang på EU-arenan från regionens aktörer ökar synligheten för norra Sveriges frågor. NSEO har under året verkat för att underlätta företagens närvaro och insatser i Bryssel med utgångspunkt i intresset för norra Sveriges gröna klimatomställning.
 - Bland annat som ett exempel genom rådgivning till ett av regionens nyetablerade företag inom vindraft och förnyelsebara fartygsbränseln, vilket är en näring som engagerar flera kommuner i regionen.
 - Därtill har NSEO träffat näringslivsföreträdare från regionen på besök i Bryssel och i samband med besök på hemmaplan och att näringslivets organisationer bjudits in vid EFNS forum och andra sammanhang med EU-företrädare.
- *Särskilt de små företagen i regionen i högre grad ska kunna ta del av EU:s instrument för att växa och komma ut på internationella marknader.*
- ✓ Regionalfonden är av betydelse för företagsutveckling med många exempel. Ett som under året prisats av EU vid European Enterprise Promotion Awards är att Piteåsatsningen "Go Cloud" för att stärka entreprenörskap genom digitala lösningar gentemot SME.
- ✓ Från NSEO lyfts vikten av att via ERUF kunna etablera plattformar som också små aktörer enkelt kan ta del av utan att själva driva projekten där den svenska tolkningen av EU:s regleringar försvårar idag.
- ✓ NSEO har samverkat med klusterledare, inkubatorer och andra intermediärer för att nå fram med anpassad information om EU:s konkurrensutsatta finansieringserbjudanden till regionernas SME och mikroföretag.
 - *EU:s statsstödsregler tillvarata norra Sveriges intressen för näringslivsutveckling med bibehållna undantag för statsstöd, inklusive stöd till regionens flygplatser.*
- ✓ NSEO lyfter i möten med TVV, med utgångspunkt i EFNS position som NSEO medverkat till, utmaningarna med Tillväxtverkets tolkning av EU:s statsstödsregler för innovationskluster (GBER Artikel 27) som försvårar offentligt stöd via EU-fonder.

Statsstödsreglerna har under året inte förhandlats, men däremot kopplad lagstiftning med risk att innebära konkurrensnackdelar för norra Sverige. NSEO tar upp det i EU, såsom vid flera av EU-besöken i regionen där industrisatsningarna varit en punkt på programmet.

De regionalpolitiska förhandlingarna i EU besökte Hybrit i Luleå och Mikael Janson, NSEO, höll i en heldags diskussioner. Bland annat lyftes det så kallade STEP som öppnar för att runt om i EU, utöver statliga stöd, också EU-stöd, såsom ERUF, kan riktas till industrisatsningar. Det innebär en utmaning för norra Sveriges konkurrenskraft i att locka etableringar.

- *Regionens företag ska kunna arbeta gränsöverskridande för fler affärer och med tillgång till EU:s möjliga investeringskapital.*
- ✓ Arbetet med en Arktisk Investeringsplattform som NSEO bidrog till att initiera och togs vidare av ett flertal regioner i NSPA stannade 2023 av. Det har dock varit en bra plattform för att lyfta in de specifika utmaningar med kapitalförsörjning som finns och under 2023 har NSEO haft dialoger med företrädare från bland annat EIB för att se hur frågorna kan tas vidare i dialog med hemmaaktörerna.
- *Regionens aktörer ska ha konkurrensneutrala förutsättningar mot övriga EU inklusive möjligheter att dra nytta av EU:s upphandlingsregler.*
- ✓ När EU alltmer använder lättnader i statsstödsregler och andra regelverk för att gynna Europeisk industri har NSEO arbetat under året för konkurrensneutrala förutsättningar i EU:s regelverk. Bland annat genom EFNS-positionen om NZIA som lyfter problemen med snabbspår för ett fåtal utpekade industrier i det ursprungliga förslaget och som i den antagna versionen blev mer gynnsam genom att alla värdekedjor inkluderas som kritiska.

Stärka besöksnäringens förutsättningar genom EU

- *Etablera kontakter och nätverk kring besöksnäring och turism att kunna visa upp i EU och få stöd att utveckla från EU.*
- ✓ NSEO har haft möten med olika turismverksamheter i de olika regionerna för att lyssna in och se möjliga EU-kopplingar.
- ✓ Därutöver lyfter NSEO in besöksnäringen vid besök under bland annat det svenska ordförandeskapet i EU och OECD:s studiemissioner i de fyra regionerna, för att visa på näringens betydelse men också den nytta EU:s regionalstöd och Interreg gör.
- *Göra regionens aktörer införstådda med möjligheter inom EU:s fonder och program för utbildningsutbyten och upplevelsenärningar.*

- ✓ NSEO har i sina kontakter med besöksnäringen lyft de initiativ som finns i EU, såsom plattformen för hållbar turism och aktiva nätverk på området, och via hemsida och direkt dialog upplyst om utlysningar från EU att kunna söka till inom turism och utbildning.

Bredbandsinfrastruktur för digitala tjänster och nya affärsmöjligheter

- *Få stöd från EU för bredbandssatsningar inklusive höghastighetsmobilnät och IT inom CEF och andra verktyg för norra Sverige.*
- ✓ NSEO har informerat om de utlysningar som är från CEF-Digital och även deltagit i de informationsmöten som Post- och Telestyrelsen (PTS) anordnar för att informera via North Sweden nyhetsbrev och hemsida samt det nätverk för digitaliseringssamordnare som byggts upp i regionerna och med NSEO.
- *Norra Sverige omfattas av EU:s stöd för 5G och 5G-korridorer i EU.*
- ✓ NSEO medverkade till att PTS, som ansvarar för CEF-Digital i Sverige, särskilt har med glesbefolkade regioner som ett urvalskriterium, som finns med i EU:s regleringar men från början inte med i de svenska, och under året har bland annat projektet ED5GE för ett 5G-stråk Boden-Luleå-Skellefteå kunna skicka in en ansökan om finansiering.

KLIMAT, ENERGI & RÅVAROR

Den europeiska gröna given och energiunionen

Miljöriktig och grön klimatsmart regional tillväxt inom EU:s gröna giv

- *Regionens aktörer få allmän information om EU:s klimatpaket "Fit for 55" med sina olika lagstiftning samt efterföljande regleringar inom klimat- och miljöområdet.*
- ✓ NSEO har via hemsida och andra kanaler löpande uppdatera om EU:s olika klimatinitiativ och också skapat en miljögruppering med intresserade företrädare från hemmaplan att ha informationsutbyte med och därtill har kontoret medverkat i en rad olika möten på för att informera då intresset varit stort kring de omfattande klimatpaketen.
- ✓ NSEO anordnade också tillsammans med Region Västerbotten ett seminarium om påverkansarbete i det stora klimatpaketet och vikten att vara på plats och driva på.
- *Regionens aktörer vara införstådda med pågående arbete i EU för att uppnå hållbarhetsmålen till 2030 och hur regionala satsningar på miljöteknik och clean-tech kan bidra till och få stöd från EU.*
- ✓ NSEO tog fram en EFNS-position och anordnade bland annat ett välbesökt digitalt möte för regionens aktörer kring den nya Net Zero Industry Act för att samla in synpunkter att driva gentemot EU och berätta om de möjligheter den kan ge för regionens aktörer.
- ✓ NSEO har därutöver informerat om aktuella och relevanta utlysningar och konferenser för projekt och satsningar inom klimat- och miljöområdet.
- *Regionens aktörer vara informerade om EU:s olika klimat- och miljöåtgärder, bland annat när det gäller transportutsläpp och certifiering av koldioxidupptag med tillhörande EU-finansiering.*

- ✓ Utöver allmän information och uppdateringar om de miljö- och klimatregleringar som EU lagt fram samt utlysningar inom området, så är hemmaaktörerna som jobbar med miljö- och teknikutveckling väl inlästa och driver projekt med också EU-finansiering.
- *Regionens aktörer vara informerade om initiativet om ett nytt europeiskt Bauhaus för hållbar fysisk samhällsbyggnad och kopplad EU-finansiering samt arenor för kunskapsutbyten.*

NSEO har informerat om aktiviteter i EU där aktörer från hemmaplan har möjlighet att ta plats inom det så kallade europeiska Bauhaus-initiativet för ett hållbart och inkluderande attraktivt samhälls- och stadsbyggande. En del av det är att uppmuntra ökat byggande i trä.

RISE i Umeå har för Boverket samlat aktörer i norra Sverige i en sådan EU-plattform för attraktiva samhällen, som också NSEO kunnat ha dialog om. En av parterna är Länsstyrelsen Västerbotten. I samband med ett besök i Bryssel, mötte Landshövding Helene Hellmark Knutsson North Swedens Lotta Rönström, Maria Larsson och Carina Christiansen.

Norra Sveriges energimix och cirkulära ekonomi passa i EU:s regelverk

- *Norra Sveriges förutsättningar och satsningar inom förnybar energi uppmärksammas i EU:s omställning på energiområdet.*
- ✓ NSEO har deltagit på Sustainable Energy Week i Bryssel och där pratat clean energy transition – hur norra Sverige investerar i förnybar och diversifierad energiförsörjningen.
- ✓ Även Miljö- och energiattachéernas besök i Luleå som en del av det svenska ordförandeskapet i EU gav en god möjlighet att lyfta dessa perspektiv med möjlighet för NSEO att spela in moment i besöksprogrammet genom svenska Representationen till EU.
- ✓ En EFNS-position som NSEO medverkade till om vätgas tillställdes EU:s samråd och också via olika nätverk och direkta dialoger samt panelsamtal som NSEO ordnade i Bryssel. EU:s definition av grön vätgas justerades sedermera så att regioner med hög andel förnyelsebar energi också kan använda befintlig energimix för produktion av vätgas, där det ursprungliga förslaget var att enbart helt nya energi skulle kunna räknas, vilket hade strävt begränsat norra Sveriges möjligheter inom vätgasetableringar. Det får ses som en stor framgång.
- *Regionens aktörer vara informerade om arbetet med en ny vätgasbank i EU och att den utformas på ett sätt som är gynnsamt för aktörer i norra Sverige.*
- ✓ Det har upprättats en "Arctic Hydrogen Platform" utifrån NSPA-samverkan för intressenter på hemmaplan där de kan utbyta tankar och träffa potentiella projektpartners.
- ✓ Vätgasproducenterna som kommer kunna nyttja vätgasbanken är insatta i dessa möjligheter och även regionens övriga aktörer har informerats om instrumentet.

- NSEO har bland annat deltagit digitalt i Västerbottens uppstartsträff för ett vätgassamarbete i regionen och bidragit med information från EU-arenan.
- Regionens kluster i Norrbotten och under året även, med bidrag från NSEO, nu täcker Västerbotten och Västernorrland har varit en primär kanal för EU-information.
- *Regionens aktörer vara informerade om EU:s reform av elmarknaden och att norra Sveriges förutsättningar tas i beaktande.*
- ✓ EU:s reform av elmarknaden har varit central i NSEO:s arbete med energi under året då en överenskommelse nåddes i EU. North Sweden har följt denna process.
 - Bland annat i löpande dialoger med svenska Energiföretagen i Bryssel, regionernas Energikontor, energibolagen i regionen och med rundabordssamtal i Bryssel.
 - NSEO har presenterat lagförslagen för reform av elmarknaden inför EFNS med analyser i samspel med regionens aktörer som inte sett problem med det som förhandlades i EU.
- *Den fortsatta utvecklingen av EU:s taxonomi för hållbara energislag stämma överens med norra Sveriges förutsättningar.*
- ✓ NSEO har medverkat i flera möten anordnade av Tillväxtverket om hur taxonomin påverkar små och medelstora företag för att bidra med norra Sveriges utmaningar och föra diskussionerna vidare till hemmanätverken.
- *Regionens satsningar på cirkulära flöden och industrier med fokus på cirkulär ekonomi, återanvändning och nyttjande av olika biflöden kunna få stöd av EU:s regelverk.*
- ✓ Kommunerna som hanterar stora industrietableringar blir också engagerade i industriell symbios för att hantera biflöden och cirkulära flöden på industriparker och från NSEO;
 - har lyfts kommunernas roll på detta område mot EU-arenan och kan konstateras att perspektivet fått ett betydande utrymme i NZIA och konceptet "Net-Zero Industry Valleys" som tillkommit i förordningen under förhandlingarna.
 - följs implementeringen med analyser tillsammans med regionens aktörer om denna status kan bli attraktiv att eftersträva.

EU:s direktiv för luft, vatten, avlopp och avfall fungera för norra Sverige

- *Förslag i EU om luft- och vattenkvalitet göras kända för insatser och stöd från EU.*
- ✓ NSEO har deltagit i olika hearings och möten i EU om luftkvalitétägstiftning i EU med bland annat arrangemang ordnat av European Policy Center, som är en inflytelserik Think Tank i EU som NSEO är medlem i, med där norra Sveriges perspektiv avseende svårigheterna med dubbdäck och klimat att väga in.
- *EU:s avloppsdirektiv ta hänsyn till norra Sveriges förhållanden med bland annat ett kallt klimat och gleshet.*
- ✓ NSEO har i EFNS lyft revideringen av avloppsdirektivet och därmed kunnat initiera en process för att ta fram en position i EFNS och driva frågan i EU för regelverk som inte tvingar små kommuner till dyra investeringar i rening som inte gör nytta i kallt klimat.

- ✓ Den nya lagstiftningen gav i slutändan undantag för norra Sverige och det är undantag som inte funnits tidigare och får ses som en stor framgång som sparar stora onödiga kostnader för kommuner i norra Sverige och upphäver de tidigare tvingande reglerna som funnits.

NSEO har medverkat i möten med såväl svenska aktörer såsom Svenskt Vatten och SKR, som EU:s institutioner och regionala nätverk i EU, för att lyfta behovet av undantag för rening av VA som inte fungerar i kallt klimat.

NSEO har framfört EFNS ståndpunkter till ansvarig rapportör i EU-parlamentet (bilden) och de svenska förhandlarna. I samverkan med ledamoten i Europeiska Regionkommittén, Åsa Ågren Wikström från Västerbotten, som fick kommitténs rapportörskap för avloppdirektivet, har NSEO lyft regionens förutsättningar med hur förslaget skulle slå för små kommuner i norra Sverige. EU-reglerna kom i besluten att anpassas utefter det.

- *Norra Sveriges förutsättningar tas i beaktande vid åtgärder för att reducera avfall och avfallens miljöpåverkan med särskilt fokus på livsmedel och textilier.*
- ✓ NSEO har följt EU:s initiativ kring avfall och återvinning kopplat till den gröna given och informerat om det. Gentemot EU lyfter NSEO norra Sveriges ledande position inom återvinning av sådant som metaller och satsningar för återbruk av textilier där förhandlarna av EU:s industripolitik genom NSEO fick besöka bland annat Renewcell i Sundsvall.
- ✓ En oavsiktlig konsekvens av EU:s direktiv är att elektronik- och metallåtervinningen i Rönnskär kan bli olönsam och det var frågor som NSEO bidrog till att kunna lyfta under det svenska ordförandeskapet vid de delegationsresor som gjordes till regionen.

Skog, jordbruk och bioekonomi

En europeisk bioekonomi på norra Sveriges villkor

- *Aktivt skogsbruk, skoglig bioenergi och biomassa ska spela en nyckelroll i EU:s gröna omställning.*
- ✓ NSEO har fortsatt det intensiva arbete som inleddes under 2022 när konsekvenserna av EU:s omfattande "Fit for 55"-paket avseende skogens roll med efterföljande fler lagstiftningspaket att begränsa möjligheten till skogsbruk till förmån för skogen som en kolsänka blivit tydligt. De fyra Regionerna i EFNS gick samman om en särskild satsning på skogsfrågorna inom ramen för North Sweden.
- ✓ Det går med fog att säga att norra Sverige genom NSEO tagit initiativet att också driva övriga svenska aktörer, inklusive nationell nivå, framför sig att se vikten av att behöva agera, liksom när de ursprungliga förslagen om markanvändning och taxonomi lades fram och genom NSEO kunde begränsas i påverka och det är en stor framgång att under 2023 har lagstiftningen successivt blivit allt mer anpassad till norra Sveriges förutsättningar, även om

det finns utmaningar med implementeringen i redan fattade beslut, men även där rör det på sig från EU:s sida i en fortsatt direkt dialog med norra Sverige.

- ✓ NSEO har agerat till många positioner som norra Sverige tagit genom EFNS och som använts för dialoger, seminarier och nyhetsartiklar riktat mot EU med också resultat i förflyttningar i förhandlingarna och besluten, såsom;
 - att minska detaljövervakning och detaljstyrning i skogsövervakning som bidragit till en debatt som gör att implementeringen av sådana åtgärder börjar backas på.
 - naturresteringslagen som där det nåddes framgångar i förhandlingarna utifrån norra Sveriges arbete och ståndpunkter att kunna fortsätta odla grödor och skog på produktiv mark, men också kommit till att bli en osäkerhet om den alls går igenom.
 - avskogningsförordningen där arbetet har skapat praktiska förändringar i EU-kommissionens egna tolkningar av innebörden i texten i förordningen vilket bör underlätta för näringen vid införandet 2025.
 - markdirektivet som liksom lagen om återställande av natur skulle få orimliga konsekvenser och förhandlats under året med förändringar att se ut att komma in.
 - certifiering av koldioxidupptag att också tydligt inbegripa skogs- och träbyggnationer vilket också blev utfallet i förhandlingarna i EU.
 - förnybarhetsdirektivet som kom till beslut om att restprodukter från skog klassas som hållbara, tväremot ursprungsförslaget och genom ett aktivt och omfattande arbete från North Sweden på Brysselarenan.
- ✓ Utöver seminarier och möten med EU:s olika aktörer och dialog med Europaparlamentariker och olika regeringsföreträdare, så har NSEO också engagerat sig i regionala nätverk i Bryssel med regioner runtom i hela Europa som också har intressen i skog och biobaserad ekonomi, såsom nätverket ERIAFF, för att inte bara vara en nordisk fråga och det har i sin tur givit tryck från exempelvis inflytelserika tyska delstater.

En av många insatser under året inom skogsfrågorna var att anordna ett seminarium hos North Sweden tillsammans med NSPA för att lyfta fram de stora utmaningarna både i EU och för omvärlden med att genomföra avskogningsförordningen.

Företrädare från skogsaktörer i Sverige, Finland och även Kanada medverkade den 25/10 tillsammans med EU-kommissionen för en diskussion, också digitalt, om en lagstiftning som inte håller måttet. Det visar sig när all detaljövervakning nu ska implementeras. NSEO bidrar genom en konstruktiv dialog till att EU backar på sina egna tolkningar för en mer hanterbar ordning.

- Regionens aktörer vara informerade om EU-initiativ som kan komma att påverka det svenska skogsbruket och om de utmaningar som finns kopplat till synen på EU-nivå på ett aktivt skogsbruk, biobaserade produkter och bioenergi och dess bidrag i klimatarbetet.

- ✓ NSEO har medverkat i olika möten på hemmaplan och genom EFNS förmedlat utvecklingen i EU och initierat en rad av positioner samrådssvar att skickas till EU-kommissionen inom ramen för klimatpaketen.
- ✓ North Sweden har också löpande informerat via mail till en ökande grupp politiker och tjänstepersoner i de fyra regionerna utifrån samverkan i EFNS om arbetsläget och hur frågorna rör sig.
- ✓ För att vara uppdaterad om processerna och svenska perspektiv från andra har NSEO deltagit i informationsträffar i EU och panelsamtal som Skogsstyrelsen hållit i samt Skogens Dag i Stockholm.
 - *Regionens möjlighet till ökad produktion av biobaserade produkter och energi från skoglig biomassa synliggörs och underlättas med hjälp av stöd från EU.*
- ✓ Regionens olika kluster har genom åren fått olika utvecklingsstöd från såväl regionalfond som forskningsmedel och andra EU-stöd för sina verksamheter, såsom RISE Processum och RISE TEC samt North Sweden Clean Tech med flera, där NSEO har dialog med aktörerna. Fokus 2023 har legat på att tillförsäkra att norra Sveriges biobaserade ekonomi kan fortsätta utvecklas och ta del av olika investerings- och utvecklingsstöd.
 - *Regionens aktörer vara informerade om EU-kommissionens markdirektiv som fastställer kriterier för friska jordar, övervakning och regler för att använda marken på ett hållbart sätt.*
- ✓ NSEO har deltagit i möten på EU-arenan kring EU-kommissionens förslag om markhälsa och medverkat i det regionala forskningsnätverket ERRIN:s arbete för ett markhälsomanifest för att visa på att det är lokalt som bäst kunskap finns om marker och åtgärder och inte genom massiv övervakning och centraliserade detaljregleringar.

EU:s direktiv för övergång till mindre miljöbelastande drivmedel få genomslag

- *Behov av förnybara bränslen för flyget synliggörs i EU till stöd för pågående utveckling av skogsbaserat flygbränsle i regionen.*
- ✓ Under året har fokus inom biobränslen legat i att agera inom den bredare skogspolitiken till förmån för att i EU betrakta produkter från skogen som hållbara.
- ✓ NSEO har också bistått Europaparlamentets arbete med att ta fram en standpunkt för biobränslen för flyg och elflyg genom MEP Erik Bergkvist. I EU:s stora klimatpaket lyfts också biobränslen för flyget fram som hållbart och att kunna få stöd för sådan utveckling.
 - *Regionens aktörer är informerade om initiativen för grönare godstransporter.*
- ✓ NSEO medverkade till att EFNS antog en position om EU-kommissionens under året framlagda förslag om minskade utsläpp från tunga fordon där glesbygdens förutsättningar måste vägas in och teknikneutrala lösningar förordas som tillställts EU-kommissionen.
 - *Kännedom om finansieringsmöjligheter från EU för utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel i norra Sverige.*
- ✓ NSEO har agerat för att inom ramen för EU:s TEN-T föra in fler urbana noder i norra Sverige att ingå, vilket i sin tur ger mer möjligheter för EU-stöd till laddinfrastruktur för elfordon.

EU:s jordbrukspolitik stödja det europeiska Arktis livsmedelsproduktion

- *Jordbrukets och livsmedelsproduktionens möjligheter och bioekonomins regionala betydelse utifrån de unika nordliga förhållandena få genklang i EU.*
- ✓ NSEO har engagerat sig i nätverket ERIAFF som samlar regioner kring biobaserad ekonomi och för North Swedens del har fokus för 2023 varit att bredda kontaktytorna och den gemensamma kraften från olika håll i EU kring skogens betydelse, men nätverket öppnar också för mer samverkan kring jordbruk och livsmedel som får ökade betydelse i EU. Det är samverkansområden som kommer att utvecklas tillsammans med ERIAFF och en process pågår för att EFNS-regionerna ska bli formella medlemmar.

Påverkan handlar inte bara om att ordna egna aktiviteter och springa i EU:s korridorer, utan också om att ta aktiv del i olika nätverk och vara med på andras möten och lyfta norra Sveriges perspektiv i diskussionerna.

Carina Christiansen, NSEO, tar ordet vid en skogskonferens (18/1) på Bayerns representation till EU för att berätta om det svenska skogsbruket och hur skogen växer i EU. Under året har NSEO stärkt samverkan med det bland annat nätverket ERIAFF som samlar regioner med intressen i biobaserad ekonomi, såsom skog. Det är viktigt att samarbeta för framgång i EU, vilket Sverige på det hela taget inte gjort inom skogsområdet.

- *Regionens aktörer vara informerade om framtagandet av en övergripande ram för hållbara livsmedelssystem och att det utformas på ett sätt som är gynnsamt för aktörer i norra Sverige.*
- ✓ NSEO har följt EU:s arbete kopplat till livsmedelsstrategin "Farm to Fork" och andra delar utifrån att i EU öka självförsörjningsgraden på jordbruksprodukter, som också öppnar möjligheter för norra Sveriges livsmedelsaktörer. Likaså innebär andra lagförslag kring markanvändning påverkan på jordbruksmarker som North Sweden haft dialog med LRF om, utöver skogsbruket som för året varit i fokus för NSEO. North Sweden deltog också i möten kring detta arrangerat av EU-kommissionen, för att sondera framtida insatser.
- ✓ NSEO har även fortsatt kontakten med klustret CHARM som arbetar för hållbar attraktiv resilient mat- och dryckesproduktion i norra Sverige. Samarbetet har under året lett till en framgångsrik ERUF-ansökan som ska etablera ett fysiskt matlaboratorium i Älvsbyn.

Gruvor, mineral, metaller och kopplad industri

Råvarutillgångar bidra till regional utveckling med ökat engagemang från EU

- *Regionens aktörer vara informerade om vad som är på gång inom området mineral och råvaror på EU-nivå, särskilt EU:s rättsakt om kritiska råvaror och net-zero act, samt kopplad EU-finansiering till projekt för mineralresurser och råvaror.*

- ✓ Under 2023 har EU:s stora lagpaket Critical Raw Materials Act (CRM) lagts fram förhandlats och antagits i en snabb process, vilket varit centralt för NSEO:s arbete med gruva och mineraler. NSEO har följt processerna och hållit regionens aktörer uppdaterade.
 - ✓ NSEO har bidragit till arbetet med en position om CRM som antagits av Region Norrbotten och Region Västerbotten som valde att engagera sig i frågorna och vars synpunkter förts fram både i offentligt samråd och i personliga kontakter.
 - ✓ Kontoret har även lett arbetet med att ta fram en EFNS-position på Net-Zero Industry Act som medför motsvarande regleringar som CRM för den gröna industrin. Regionens aktörer har uppdaterats löpande om utvecklingen i olika forum - framförallt kommunerna som tagit intresse för frågan.
- *Öka EU:s engagemang för tillgång till kritiska mineral och metaller inom EU:s egna nordliga områden, givet stöd för en miljömässigt och samhälleligt hållbar utveckling.*
- ✓ EU:s akt för kritiska råvaror är resultatet av att EU pekat ut strategisk autonomi och ökad europeisk produktion av råvaror till en av unionens prioriteter. I den överenskommelse som följde mellan parterna i EU om CRM framgår att farhågorna som föranlett påverkansinsatser avvärjts. Nationella åtgärder för hållbarhet och cirkularitet, såsom ökad återanvändning för materialåtervinning av råvaror skärps och medlemsländerna kan utse även regionala kontaktpunkter, vilket EFNS efterfrågar.
 - ✓ NSEO har också deltagit med EU-perspektiven i en workshop om Impact Innovation utifrån samhällsfrågor kopplat till den svenska gruv-, metall- och återvinningsindustrins innovationsprogram samt under Almedalen med deltagande från Europaparlamentet och Riksdagen samt norra Sverige i dialog kring implementeringen av EU:s råvaruakt.
 - ✓ NSEO har deltagit vid informationstillfällen där EU-kommissionen presenterat rättsakten och gjort inspel om regionernas position i denna process, så som ursprungsbefolkningens rättigheter, behovet av hållbar gruvdrift med hänsyn till lokalsamhället.
 - ✓ Norra Sverige behöver vara synligt i frågorna i EU för att påverka utfallet och där bidrar också EU:s arktiska policy som NSEO bidragit till som tar fasta att värna och tillvarata de stora förutsättningarna som finns för hållbar utvinning och förädling samt återvinning.
 - ✓ Det kan konstateras att EU-kommissionen och andra i Bryssel återkommande refererar till projekt och satsningar samt aktiviteter där norra Sverige är drivande inom råvaruområde.

EU har fokus på råvaror och grön industri. Det är inget nytt. Däremot är trycket på att skynda på processer för gruvbrytning och nya industrier något nytt. Det sätter tryck på norra Sverige med råvaror och potentialer för energiproduktion, men det får inte gå ut över lokalsamhällenas behov.

NSEO har haft olika möten med EU-kommissionen, såsom vid besök av företrädare från Nordkalotträdet (30/3), för diskussioner om vikten av dialog med lokalsamhällena. Bland annat med Peter Handley, enhetschef vid EU:s Generaldirektorat för inre marknaden, industri, entreprenörskap och små och medelstora företag (Dg Grow).

- *EU:s industri- och råvarupolitik ska överlag inbegripa satsningar för hållbar lokal och regional utveckling inklusive kompetensförsörjning.*
- ✓ Sedan den Europeiska Råvarualliansen lanserade har regionens har North Sweden genom löpande möten med regionerna, näringslivets organisationer med flera agerat för att säkerställa inflytande i utformningen av EU:s arbete med klimatneutrala värdekedjor för råvaror, gruv- och mineral.
- ✓ Ett resultat av den tidigare OECD-studien för NSPA var att den följdes upp av flera regionala processer och en sådan är OECD:s arbete med hållbara gruvregioner där Region Norrbotten kunde medverka under European Week of Regions and Cities i Bryssel i ett seminarium om EU:s initiativ på området.
- ✓ NSEO har i bland annat dialog med Europaparlamentets rapportör följt arbetet i EU med den sociala klimatfonden och utformningen av den för att bereda för norra Sveriges möjligheter att ta del av sådana satsningar för att stötta samhällsomställningen i bred mening runt gruv- och industrietableringar för den gröna omställningens behov.
- *Synliggöra norra Sveriges roll och arbete för en hållbar gruvnäring på EU-arenan och skapa kunskap om best practice avseende hållbar råvaruproduktion och förädling från regionens råvarutillgångar.*
- ✓ Norra Sveriges betydelse för EU:s interna råvarutillgång och tillväxt är välkänt i berörda kretsar i Bryssel och North Sweden arbetar löpande med att synliggöra möjligheter och utmaningar.
 - Kontoret har bland annat, under året deltagit i en workshop om Sveriges kraftsamling för innovationsmiljöer – "Impact Innovation".
 - Det har lett till en framgångsrik ansökan och etableringen av innovationsmiljön Metals & Minerals under Jernkontoret och med LTU som en framträdande part. Initiativet kan bli en plattform för påverkan inom EU:s FoI-verksamhet inom Gruva och Mineral.

Bevakningsområden

MEDBORGARNAS EU

En för EU attraktiv och socialt och hälsosamt hållbar region

Hälsobefrämjande och social regional tillväxt utifrån mer fokus i EU

- *Informera regionala aktörer om relevant information inom hälsoområdet, socialpolitiken och EU:s insatser för ökad jämställdhet.*
- ✓ NSEO har engagerat sig i de svenska regionkontorens hälsonätverk för att följa hälso- och sjukvårdsfrågorna och uppdaterar relevant EU-information på hemsida och vid förfrågan.
- ✓ NSEO har engagerat sig i CPMR Gender Task Forces för att kunna föra vidare information om EU:s initiativ inom jämställdhet.
- ✓ NSEO har via nyhetsbrev, hemsida och sociala medier uppdaterat om EU:s insatser och politikutveckling inom hälsa, folkhälsa och socialpolitik och jämställdhet.
- *Följa och kunna informera om EU:s arbete och initiativ kring attraktion och utbildning för kompetensförsörjning.*

- ✓ NSEO har bevakat och rapporterat om de verktyg som EU erbjuder för att hantera demografiska förändringar samt för att attrahera, bevara och utbilda kompetens och arbetskraft i regionerna, såsom;
 - EU-kommissionens under året presenterade verktygslådan för demografi.
 - att Region Västerbotten och Norrbotten blivit utvalda till särskilda arbetsgrupper inom EU:s Harnessing Talent Platform.
- ✓ NESO har engagerat sig i nätverket för regionerna med demografiska förändringar (DCRN) för att kunna föra vidare relevant information men också för att framföra norra Sveriges perspektiv till nätverkets positioner och event och etablera kontakter.
- ✓ NSEO tog genom nätverket Northern Sparsely Populated Areas fram en position om EU:s Talangpool som skickades in till EU-kommissionen. NSEO stöttade även regioner och kommuner i norra Sverige att svara på EU:s samråd om initiativet.
 - *Vara ett stöd till regionens aktörer att samverka med varandra i hälsofrågor i syfte att utvecklas på EU-nivå inom folkhälsa och smarta lösningar för en integrerad och trygg tillgång till vård i regionen.*
- ✓ NSEO har uppmärksammat regionens aktörer om relevanta projekt, nätverk och möjligheter att medverka i event inom hälsa och social utveckling på EU-arenan som kan bidra till att regionen tar plats i EU-plattformar.
 - *Vara till stöd till regionens aktörer att samverka i EU-sammanhang inom medborgarrätts- och demokratifrågor.*
- ✓ NSEO informerar via hemsida och nyhetsbrev om utlysningar inom ramen för EU:s olika demokratiutbyten.
- ✓ North Swedens praktikant medverkade genom North Sweden i en medborgardialog för några utvalda ungdomar med EU-kommissionären för regional- och stadspolitik, Elisa Ferreira, under europeiska veckan för regioner och städer och berättade om norra Sveriges utmaningar att i glesbygd erbjuda attraktiva samhällen och delaktighet för unga.
 - *Följa och kunna informera om EU:s arbete och initiativ under och i spåren av kriser och krishantering med samhällspåverkan på många olika plan.*
- ✓ NSEO har förmedlat information avseende EU:s krishantering och mekanismer för att agera och ge stöd till följd av kriser i efterdyningarna av Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. NSEO har bevakat EU:s fortsatta åtgärder kring Covid-19 pandemin och publicerat nyheter kring dess effekter på EU:s politik för folkhälsa.
 - *På förfrågan kunna uppdatera om förändringar inom medicin-, patient- och sjukvårdsregleringar i EU av relevans för norra Sverige.*
- ✓ NSEO har bistått Region Västerbottens engagemang i nya medicindirektiv i EU och medverkat i den referensgrupp mellan de svenska Brysselkontoren kopplat till SKR:s arbete med frågan. NSEO har haft möten och kunnat informera om diskussionerna kring förslag som har påverkan på sjukvårdens möjligheter att köpa in mediciner och kommunicerat norra Sveriges perspektiv i olika nätverksmöten i Bryssel.

Synligt norra Sverige med lockande upplevelser

Norra Sverige ses som en i EU intressant partner för kulturutbyten

- På Brysselarenan bidra till kunskap om norra Sveriges kulturella kapital.
- ✓ NSEO medarrangerade femte upplagan av Arctic Shorts under 2023, en kortfilmskväll i Bryssel på det stora kulturcentret Bozar med filmer från arktiska filmskapare, inklusive från norra Sverige. Filmerna speglar de arktiska regionernas mångfald.
- Inom EU etablera insikt om den innovationsförmåga och kreativa potential som med rätt stöd finns i de nordliga delarna av EU.
- ✓ Att det bor innovativa människor i norra Sverige och hela NSPA i EU:s Arktis med ett unikt innovationsekosystem, är ett grundbudskap i närmast all kommunikation från North Sweden.

Rickard Carstedt, Västerbotten, och Jonas Andersson, Jämtland Härjedalen, visar på NSPA forum i Finland (14/12) bilden av norra Sverige mitt i centrum.

EU:s intresse bottnar mycket i råvaror, geopolitik, gleshet och olika problem att hantera i NSPA. Det ger ett avstamp för en dialog och det kommer då ofta fram en mer positiv syn om ett område med människor som bidrar med konstruktiva, kreativa och innovativa lösningar. Det är av stort värde för bilden av regionen, som arbetats in över åren, som också underlättar för framgång i EU. NSEO har i NSPA initierat en "brandingprocess" för att stärka den bilden inför ett nytt EU-parlament och en ny EU-kommission.

- Ökad kunskap och intresse för samverkan från EU och aktörer i Europa med norra Sverige inom kultur och kreativa näringar.
- ✓ NSEO har medverkat på det svenska ordförandeskapseventet vid European Innovation Council and SME's Executive Agency (EISMEA) för att visa upp norra Sveriges innovationskraft genom bilder och filmer insamlade från regionen aktörer.
- ✓ NSEO har också haft möten med hemmaaktörer inom kultur och kreativa näringar för att se om de finns intresse för mer strategiskt arbete gentemot övriga Europa att kunna föra in på Brysselarenan.
- Ökat nyttjande hos regionens aktörer av EU:s stöd för kulturell verksamhet och internationellt utbyte.
- ✓ NSEO har genom nyhetsbrev och andra kanaler uppmanat regionens aktörer att ansöka om priser och delta i aktiviteter när det utlyses inom kulturområdet och kreativa näringar.

Bredda bilden av EU:s unika nordliga arktiska region

- *På Brysselarenan kunna visa på regionala och lokala satsningar inom kulturområdet med kulturdriven tillväxt och växande kreativa näringar.*
- ✓ NSEO har genom kommunikationsinsatser kopplat till aktiviteterna under det svenska ordförandeskapet i EU gentemot Brysselarenan lyft fram regionens satsningar på kultur och kulturhus såsom Sara Kulturhus i Skellefteå samt konferensen om kultur och kreativa näringar som anordnades i Umeå, för att bidra till att bredda bilden av regionen.
- *Visa på regionens olika kulturer och minoriteter och den mångfald som finns att kunna etablera olika utbyten med och få stöd från EU för.*
- ✓ NSEO för en dialog med samiska företrädare kopplat till de arktiska processerna och i planeringsgrupper av arktiska event medverkar NSEO till att samerna representeras i syfte att inkludera breda regionala perspektiv, såsom vid exempelvis det årliga stora Arctic Futures Symposium i Bryssel.
- ✓ NSEO har också vid möten i regionen under det svenska ordförandeskapet såsom vid Europeiska Regionkommitténs och Ekonomiska och Sociala Kommitténs besök samt OECD:s studiemissioner kopplat till OECD-processen agerat för att företrädare från såväl samiska som i Norrbotten även tornedalska företrädare varit representerade.
- *Lyfta fram de samiska perspektiven och den samiska kulturen att inom EU:s arktiska politik kunna medverka i utbyten på EU-nivå.*
- ✓ Samerna är en del av EU:s arktiska processer och har en egen dialog med EU-kommissionen som NSEO bidrar till och manifesteras genom EU:s årliga arktiska konferens EU Arctic Forum som inrättades genom samverkan mellan NSEO, svenska UD och EU:s DG Mare och som också integrerar en urfolksdialog.
- ✓ Inom ramen för det finska ordförandeskapet i Barentsrådet anordnades 2023 också en samisk festival och konferens i Europaparlamentet med höga företrädare från EU:s olika institutioner som NSEO deltog i.

Intresset för norra Sverige är stort och att i Bryssel få höra om de gröna satsningarna och hur NSEO arbetar. Maria Boström, North Sweden, deltog bland annat i en EU-kurs anordnad av de norska regionkontoren i Bryssel med deltagare från Norge (25/1).

Bland exemplen som lyftes var North Sweden Green Deal som syftar till att bygga regional och lokal kapacitet för att hantera de utmaningar som nyindustrialiseringen medför. Det handlar om alla delar av samhället för att attrahera kompetens till olika sektorer, är budskap från NSEO. Där kan regionerna i norr också samverka mer och dra nytta av möjligheterna i EU.

Bilaga med Programexempel: EFNS Rapportörmöte i Bryssel 9/11-2023

Utökat rapportörmöte Europaforum Norra Sverige
Bryssel 9 november 2023

Norra Sverige och EU i en förändrad värld

Möteslokal: NSEO, Avenue des Arts 11, pl. 5, Bryssel
(där inte annat sägs)

Onsdag 8/11

Resdag till Bryssel. Möjlighet att anordna (externa) möten med arbetsgrupperna eller att besöka EU-kommissionen (Rue de la Loi 170, 13:40-17:00).

20:00 Lättare förtäring på NSEO för den som önskar.

Torsdag 9/11

8:00 Morgonfika och registrering på NSEO

8:15 **Samling och uppstart med hantering av positioner**

Jonas Andersson, ordförande EFNS

Mikael Janson, direktör North Sweden European Office

9:00 **PASS 1: Vad händer med regionernas roll för EU i världen?**

Alison Hunter, Senior Adviser on regional policy, innovation and industrial growth, European Policy Centre (EPC)

10:00 Fika

10:30 **PASS 2: Framtidens regionalpolitik i EU**

Fredrik Tiger, Programme Manager Sverige, EU-kommissionen DG Regio

11:30 **PASS 3: Hur går det för EU egentligen?**

Åsa Webber, Kanslichef hos EU-kommissionär Ylva Johansson med ansvar för EU:s inrikes frågor och migration

12:30 Lunch

13:30 **PASS 4: Transporter i en ny världsordning**

Siamak Jalali, Nationell expert vid EU-kommissionen DG Move

14:15 **PASS 5: Verktyg för glesbygds- och landsbygdsutveckling**

Eleftherios Stavropoulos, Policy Officer, EU-kommissionen DG Joint Research Center (JRC)

15:00 Fika

15:30 **PASS 6: Reflektioner kring norra Sverige i EU**

Jonas Andersson, ordförande EFNS + samordnande rapportörer

16:00 **PASS 7: Går det åt skogen med skogen i EU?**

Emma Wiesner, Europaparlamentariker

16:45 **Avslut**

19:00 **Middag Aux Armes de Bruxelles**

Rue des Bouchers 13 (i centrumkvarteren i närheten av Grand Place)

Fredag 10/11

Möjlighet att anordna (externa) möten med arbetsgrupperna eller besöka Europeiska Regionkommittén (Rue Belliard 101, 9:45-11:00). Resdag hem.

www.northsweden.eu